à jure nec ab homine, sed ab ipso Deo illatum est, confert textus optimus *in c. cùm percussio 7. quæst.* 1. ubi Gregorius *cùm percussio*, inquit, *corporalis imminet utrum pro purgatione an pro vindicta contingat, Dei in hoc Judicium ignoratur & ideò non debet à nobis addi flagellatis afflictio.* Et huc respexit Sacra Congregatio Concilii in decisione hujus articuli; nam consulta an distributiones quotidianæ quæ ex Constitutione Bonifacii VIII. à Concilio Tridentino innovatà, debentur ægrotis qui in Choro, infirmitate impediente, Divinis Officiis interesse non possunt; debeantur iis qui ex propria culpa & peccato in morbum incidunt, respondit deberi; aliàs enim nimius rigor esset nec Superiorem hujusmodi inquisitionem facere debere, addendo afflictionem afflictis; quia multæ possunt esse causæ & non turpes. Et hanc partem tanquam mitiorem approbavit Gregorius XIII. Facit quod notat Host. *in c. Nisi cùm pridem num.* 13. *in fine* in verbo *infirmitas corporis suprà de renunc.* ubi firmat debilitatem corporis quæ reddit Episcopum inhabilem ad executionem Pastoralis Officii, esse justam causam cedendi: etiamsi ex peccato proveniat, dummodò Episcopum pœniteat, ut *in d. cap. cùm infirmitas.*

148 Declaratur modò hic primus casus, ut procedat, dummodò Canonicus infirmus, dum integrâ valetudine uteretur, solitus esset Divinis Officiis interesse; aliàs enim distributiones quotidianas non lucraretur, quia morbus non est causa non residendi in eo qui etiam sanus non resedisset. Joan. Andr. Card. & Abb. *in cap. Ad audientiam de Cler. non resid. & in cap. cùm percussio* & ibi dixi *in* 4. *not. infrà de Cler. ægrot.* & idem Joannes Andreas, Gemin. & Francus *in dicto cap. unico eodem tit. lib.* 6. Felin. dicens ita omnes tenere, ut *c. Apostolicæ num.* 12. *de except.* & alii apud Covar. *var. resol. in præal. c.* 13. *n.* 8. vers. *Sextò hoc ipsum erit intelligendum.*

Hinc Canonico, qui dum abesset in tribus mensibus à
149 Concilio permissis, in morbum incidit, Sacra Congregatio censuit illius temporis distributiones non deberi, quia ægritudo non fuit causa non interessendi; cùm etiam eà cessante tunc temporis vacasset à servitio Ecclesiæ. Verùm si ultra tres menses morbus perdurasset, ab eo tempore distributiones non esse illi subtrahendas; quia cùm antea solitus esset Divinis interesset, veritimiliter expletis mensibus vacationis*, ad servitium Chori redisset; & sic infirmitas fuisset causa non interessendi.

Hinc etiam cuidam Canonico Romam petenti anno Jubilæi
150 ex Capituli licentia, ut votum impleret atque ibi in ægritudinem lapso fuerunt ex gratia concessæ à Sanctissimo ex Congregationis Sententia omnes distributiones illius temporis quo ab Ecclesia abfuit.

Secundus casus exceptus *in d. cap. unico* in quo debentur quotidianæ distributiones in absentia, est justa & rationabilis corporalis necessitas, ut si potionem vel medicinam sumpsit; vel sanguine minutus est, ut ibi exemplificant Archid. & Joannes Andreas in verbo *corporalis necessitas* qui ad hoc allegant *cap. Si qui de consecr. dist.* 4. *& cap. Episcopus* 18. *dist.* & sequitur Anchar. *num.* 2.
151 in eodem verbo & cæteri omnes. Hinc infertur ut Canonicus expulsus à Civitate propter seditiones absque sua culpa à contrariæ factionis hominibus integrè percipere debeat quotidianas distributiones, ut pluribus probat Joannes Andreas *in d. cap. unico num.* 1. vers. *sed quærit ipse* & ex facto respondet Calder. *cons.* 17. *in tit. de præb.* quem secuti sunt Felin. *in cap. cùm omnes num.* 22. *de Constit.* & Philipp. Prob. *in d. cap. unico num.* 22. & quamvis Covarr. *in d. cap.* 13. *num.* 8. vers. *Decimò*, eadem ratione existimet hoc verum esse, dummodò distributiones ex consuetudine
152 debeantur absentibus ex justa causa; hæc tamen declaratio admittenda non est, quia textus *in d. cap. unico* sub unica verborum structura excepit casus infirmitatis, corporalis necessitatis & Ecclesiæ utilitatis, ut ibi in vers. *exceptis.* Ergò debet singulos æqualiter determinare, lege *Quamvis, cod. de impub.* lege *jam hoc jure, ff. de vulg. & pupil.* textus in lege fin. ubi Bart. *cod. de jent.* Dec. *in cap. novit. num.* 56. *de judic.* sed ex causa infirmitatis absentes lucrantur distributiones, etiamsi talis consuetudo non extet; idque idemmet Covar. fatetur contra Philippum Francum, ut dictum est suprà in prima extensione *num.* 136. ergò idem dicendum in absentibus ex causa corporalis necessitatis vel utilitatis Ecclesiæ; & ad textum *in c. cùm non deceat de electione libro* 6. responde ut dicam infra in tertio casu *num.* 152.

153 Hinc etiam infertur ut injustè detentis in carcere debeantur distributiones quotidianæ, perindè ac si Divinis interessent, ut concludit Joannes Andreas *in d. c. unico, num.* 1. vers. *Idem si vi detineretur per cap. Bona il primo de elect. & cap. Quoniam quidem* vers. *Si quis verò* 18. *dist.* licèt Covar. *in d. cap.* 13. *num* 8. vers. *undecimò*: hoc restringat ad Canonicum injustè conjectum in carcerem in eodem loco, ubi Ecclesia sita est & minus benè, quia rationes Joannis Andreæ militant ubivis locorum Canonicus sine sua culpa vi detineatur. Neque hanc distinctionem adhibuit Sacra Congregatio Concilii; sed generaliter ortà dubitatione, an distributiones quotidianas lucretur is qui indebitè conjectus in carcerem fuerit, censuit lucrari; fructus autem præbendæ seu massæ grossæ ei tamdiù deberi quamdiù per Sententiam fuerit declaratum, justè illum in carcere detineri.

Item censuit distributiones deberi Canonico absenti, ut, 154
injustam Judicis vexationem redimeret. Item citato ob causam criminalem, qui se innocentem exhibuit, ac propterea à servitio Ecclesiæ abfuit, licet ex statuto Ecclesiæ ab- 155
sentes per sex menses universam illius anni portionem amitterent. Sed & canonicum qui de crimine inquisitus & con- 156
demnatus fuit appellavitque & fuit absolutus per tres sententias conformes vel unicam, quæ in rem judicatam transierit, censuit debere utique percipere nedum fructus, sed etiam distributiones quotidianas totius temporis, quo propter eam causam horis canonicis non potuit interesse. Demùm censuit canonico excommunicato, ac postea per sententiam absoluto, quæ in rem judicatam transivit, deberi distributiones quotidianas & si quæ alia sunt emolumenta quæ ab- 157
infirmis percipi consueverunt. Quippe injustè excommunicatum repetere posse fructus mediùs temporis tradit gl. *fin. in c. Super causa*, 2. *qu.* 4. item gloss. *fin in c. Pastoralis*, § *Verùm de appellat.* & ibi Imola Abb. & DD. communiter, ut Dec. testatur Gemin. *in c. Contumaces*, 50. *distinct.* & Felin. *in c. Apostolicæ. num.* 12. *de except.*

Tertius denique casus exceptus *in d. c. unic. de Cler. non* 158
residen. lib. 6. in quo distributiones debentur non interessentibus, est evidens Ecclesiæ utilitas. Ad idem textus *in cap. ex parte, il. secondo, eod. tit.*

Sed huic decisioni signatur contrarium in *c. Cùm non de-* 159
ceat, de elect. lib. 6. ubi illi qui prosequuntur utilitatem Ecclesiæ distributiones percipiunt cujus oppositum deciditur *in d. c. unico* Pro conciliatione harum decretalium dantur à glossa & Doctoribus plures solutiones. Prima solutio est Archidiaconi *in d. c. unico* dicentis illam decretalem loqui in Ecclesiis in quibus est consuetudo, ut absentes illas recipiant; contrarium in Ecclesiis, in quibus non est talis consuetudo.

Secunda solutio est glossæ *in d. c. unico in ver. Utilitas*, quòd canonici non teneantur distributiones talibus concedere ut in *d. c. Cùm non deceat*, tamen si concesserint, recipientes non tenentur ad restitutionem ut in *d. c. unico.*

Tertia solutio quam refert glossa præallegata est illorum qui dicunt textum *in d. c. Cùm non deceat*, loqui in absentibus à loco Ecclesiæ; textum verò *in d. c. unico*, loqui in præsentibus, ita ut præsentes in loco, qui prosequuntur utilitatem Ecclesiæ, distributiones percipiant, licet divinis non interfint; absentes minimè. Et hanc solutionem sequitur Ripa *in tractat. de Peste, in seconda part. numer.* 145. & Covarr. *d. lib.* 3. *variarum resol. cap.* 13. *num.* 8. *vers. Octavo non tantùm ægrotis.*

Verùm Sacra Congregatio Concilii examinatis singulorum opinionibus & articulo diligenter discusso, intellexit textum *in d. c. Cùm non deceat*, in eo casu in quo ex consuetudine absentes ob Ecclesiæ utilitatem non percipiunt distributiones, sed non probata hujusmodi consuetudine censuit absentes ob evidentem Ecclesiæ utilitatem distributiones lucrari perindè ac si divinis interessent, juxta textum *in d. c. unico.* Et congregationis sententiam sanctæ mem. Paulus V. ad se relatam approbavit.

Cæterùm hæc conclusio intelligenda est procedere dum- 160
modo absentia contingat ob utilitatem Ecclesiæ in specie, de cujus distributionibus quæritur, ut formaliter inquit Joann. Andr. *in d. c. unico, num.* 3. *vers. Item intelligendum de Cler. non residen. lib.* 6. *allegat cap. Cùm dilectus & cap. De cætero eodem tit.* & textum hic & sequitur ibi Petr. de Anchar. *num.* 4. *in* 5. *notab.* Secùs si absentia contingat ob utilitatem alterius Ecclesiæ particularis vel Ecclesiæ generalis. Et hæc est ratio cur distributiones non debeantur canonicis existentibus in servitio Papæ, ut dictum est supra *n.* 99. licet censeantur servire Ecclesiæ, universali, *d. c. Cùm dilectus*, ibi, *Qui circa nos se obsequiales exhibent universis de Clero non residen.* nec absentibus in studio sacræ paginæ, ut hic, quamvis hæc quoque causa concernat utilitatem universalis Ecclesiæ, ut probatur *in c. fin. vers. Qui cùm dicti fuerint, infra de magistr. in cap. Super specula vers. Quia verò Theologiæ studium, cap. Ne Cler. vel Monach.* & meliùs, *in cap. cum ex eo*, ibi, *In grande universalis Ecclesiæ, quæ viris litteratis per maxime noscitur indigere, dispensandi ad plura incompatibilia, non tamen est justa causa annectendi unum beneficium alteri.*

7 Unio incompatibilium ad vitam non est propriè unio, *sed magis quædam palliata dispensatio & reprobatur à Concilio Tridentino.*

8 *Uniri non debet Parochialis Ecclesia præbendæ Canonicali nisi superest congrua portio pro Vicario perpetuo.*

9 *Paupertas tolerabilior est in Canonico, quàm in Rectore Ecclesiæ.*

10 *Uniri possunt ab Episcopo de jure communi Parochiales Ecclesiæ præbendis vel Dignitatibus ob illarum paupertatem.*

11 *Secùs post Concilium Tridentinum.*

12 *Unio æque principaliter Parochialis cum præbenda vel Dignitate an sit prohibita à Concilio Tridentino & n. seqq. usque ad num.* 18.

13 *Beneficium per annexionem Parochialis non fit curatum.*

14 *In Unione æque principali unus est rector utriusque beneficii.*

15 *Unio facta ob Ordinario sine causa non valet.*

16 *Canonicus habens præbendam æquè principaliter unitam*

tis sui Archidiaconali jurisdictioni subjectis, decisum est non deberi distributiones quotidianas. Ad eas igitur percipiendas requiritur utilitas particularis Ecclesiæ, de cujus distributionibus agitur, ut prædixi.

163 Ex hoc tertio casu infertur primò, ut absens propter exercitium curæ animarum suæ Dignitati vel canonicatui incumbentis, quo tempore illam exercet pro præsente habeatur & quotidianas distributiones lucretur ut expressum in decreto Concilii Trident. *cap.* 3. *vers. Quod si alicui, sess.* 22. Undè orta dubitatione an Archipresbitero Cathedralis absenti propter servitium curæ animarum distributiones quotidianæ debeantur, Sac. Congregatio censuit deberi. Et
164 iterum cùm fuerit quæsitum an habeantur tanquam præsentes in Choro qui curam animarum exercent imminentem Ecclesiæ Cathedrali, responsum est haberi, dum tamen sint in actu administrandi Sacramenta vel alia exercent quæ spec-
165 tant ad ipsam curam. Et aliàs responsum, obtinentes Dignitates quibus imminet cura animarum, si redeant in suis Ecclesiis, lucrari distributiones, dummodò per se ipsos curam actu exercuerint.

166 Infertur secundò, ut toleranda sint statuta Ecclesiarum, quibus declarantur Jubilari & immunes à choro qui per quadraginta annos continuos Ecclesiæ inservierunt. Hoc enim in utilitatem Ecclesiæ intelligitur esse sancitum, ut Canonici & Ministri spe immunitatis assequendæ ad servitium chori diutiùs exhibendum alacriores reddantur. Licet de rigore juris aliud dicendum sit ut patet ex dictis supra *num.* 31. Sæpè etiam me Secretario indultum fuit Canonicis septuagenariis, qui quadraginta annos continuos divinis interfuerunt ut tanquam bene de Ecclesia meriti, percipere valeant distributiones quotidianas licet choro non interfint.

167 Infertur tertiò, ut pro præsente habeatur canonicus absens pro negotiis capituli, undè in casu contingenti censuit Sac. Congregregatio canonicum, quo tempore pro negotiis capituli abfuit, non debuisse onerari ut substitutum interim aleret & capitulum esse cogendum ut dicti temporis distributiones ac stipendia capellani illi restituat.

Infertur quartò, ut distributiones debeantur canonicis
168 assistentibus Episcopo Pontificalia exercenti ad præscriptum *dict. cap.* 12. *vers. Omnes verò sess.* 24. tam in Cathedrali Ecclesia, quàm alibi. Censuit enim Sac. Congreg. canonicos, qui tenentur assistere & inservire Episcopo celebranti Pontificalia exercenti in Cathedrali, teneri etiam assistere & inservire celebranti & Pontificalia exercenti in aliis civitatis locis, atque ejus suburbiis; tuncque hujusmodi canonicus id officii Episcopo præstantes debere percipere distributiones quotidianas.

Infertur quintò, ut obtinens præbendam Theologalem in 169
diebus in quibus legunt, distributiones quotidianas lucrentur ut, dictum est suprà, *num.* 116.

Infertur ultimò, ut Canonicus Pœnitentiarius, dum con- 170
fessiones in Ecclesia audit interim præsens in choro censeatur, ut disertis verbis cavetur decreto Concilii Trident. *cap.* 8. *sess.* 24.

Et cùm fuerit quæsitum, an Pœnitentiarius sit habendus pro præsente in choro dum audit confessiones in Ecclesia; sive in confessionario, sive extra, responsum est habendum pro præsente eo tempore quo audit confessiones, aliis in choro divina celebrantibus.

Et rursùs cùm dubitatum fuerit, an Pœnitentiarius Ecclesiæ Cathedralis audiendo confessiones eorum qui non habent casus reservatos, seu eorum, qui tantùm peccata venialia habent tanquam præsens in choro censeatur, adeò ut percipere valeat distributiones quotidianas; Responsum habendum pro præsenti; & mirati sunt Patres hujusmodi dubium excitari; Tum quia Concilium generaliter loquitur; tum quia indè præberetur occasio revelandi peccata gravia & deterrendi confitentes.

Ac demùm cùm Concilium decernat præsentem in choro 171
censeri Pœnitentiarium cùm confessiones in Ecclesia audit sit suborto dubio an etiam præsens censeri debeat extra chorum puta cum capitulum comitatur corpus defuncti sepulturæ tradendum ut eo quoque casu percipiat distributiones perindè ac si illis interfuisset, Dictum est referendum ad Sanctissimum, quia Concilium loquitur tantùm de choro; eamdem tamen utroque casu militare rationem Sanctissimus declaravit videri hoc in casu voluisse Concilium Pœnitentiarium esse participem, & quidem à fortiori id est si in choro, multò magis extra.

DE PRÆBENDIS
ET DIGNITATIBUS.

Idem Henricus III. Episcopo Vesprimen.

CAPUT XXXIII.

EXposuisti nobis, quòd Ecclesiæ tuæ Canonici, diminuta ipsorum provisione à tempore Concilii generalis, cùm eis ex tunc non fuerint ad eorum sustentationem concessæ capellæ, sicut anteà fieri consuevit, de redditibus præbendarum suarum nequeunt sustentari, & infrà. Si evidens necessitas, vel utilitas exigat, præbendas Ecclesiæ tuæ poteris de capellis in perpetuum annectendis eisdem (sicut discretione prævia expedire videris) augmentare; reservata tamen congrua capellarum Presbiteris portione.

SUMMARIUM.

1 *Præbendis Ecclesiæ Cathedralis propter illarum paupertatem possunt annecti Capellæ, reservata ipsorum Presbiteris congrua portione.*

2 *Ubicumque in jure fit mentio simpliciter de generali Concilio, intelligitur de Lateranensi sub Innocentio III.*

3 *Capellæ appellatione quid veniat & quot sint Capellarum species.*

4 *Præbenda est incompatibilis cum Parochiali.*

5 *Præbendis Canonicalibus quas ob causas annecti possint Ecclesiæ Parochiales.*

6 *Prærogativa personæ quamvis interdum sit justa causa dispensandi ad plura incompatibilia, non tamen est justa causa annectendi unum beneficium alteri.*

pora D. Joannis Papæ, ut hic testatur Collectar. num. 1. Abbas verò hic num. 12. distinguit inter beneficia simplicia sonantia in nomen Rectoriæ & beneficia in Ecclesia, ut primo casu pueri non dicantur idonei ad beneficium, quia indecorum est ut regant Ecclesiam qui non noverint gubernare seipsos, ut dicitur in d. c. indecorum. In secundo autem casu sufficit ætas septem annorum, nisi beneficium requirat maturitatem consilii, ut Canonicatus Ecclesiæ Cathedralis, quia tunc requiritur ætas quatuordecim annorum secundum Host. hic num. 9. vers. aliud sæculare simplex & Anchar. num 5. vers. & istorum aliud & Archid. in d. c. si eo tempore de rescr. in 6. quorum opinionem servat Curia, ut testantur de suo tempore Cardin. & Abb. locis citatis. Quod etiam credit veriorem Collectar. nisi

12 fiat violentia litteræ hujus Decretalis. Jura enim præsumunt Canonicos Ecclesiæ Cathedralis esse peritos & consilio maturos, c. Statutis de rescr. lib. 6. quibus ego etiam accedo; nam contraria opinio fundatur in d. c. ex eo de elect. lib. 6. & tamen ille textus eam non probat, quia ibi non agebatur an Canonicus impubes esset legitimè promotus nec ne; sed tantùm erat controversia an haberet vocem in electione; & ita supponebatur eum fuisse ritè promotum & sic dispensativè; neque hoc est divinare, ut idemmet Card. in simili casu declarat in c. dilectus num. 5. vers. & vult. hæc solutio & ibi dixi num. 16. vers. Neque dicas hunc intellectum esse divinativum suprà de rescr. hodiè tamen hujus-

13 modi altercationes & distinctiones sustulit Concil. Trident. nam in c. 6. sess. 23. statuit ut nullus primâ tonsurâ initiatus aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus ante decimum quartum annum beneficium possit obtinere. Itaque correcta est opinio Joan. Andr. & sequacium existimantium beneficium non curatum posse conferri puero septenni & majori septennio. Item sublata est distinctio Abbatis volentis beneficium in Ecclesia posse conferri ante annum decimum quartum, dummodò non requirat maturitatem consilii; hodiè enim nullum beneficium Ecclesiasticum potest conferri ab

14 Episcopo minori annorum quatuordecim, alioquin collatio nulla est, ut probat verbum possit, quod præcedente illâ negatione nullus, tollit potentiam & inficit actum ipso jure secundum glossam ordinar. in cap. 1. de regulis Juris lib. 6. undè cum dubitatum fuerit an dict. cap. 6. sess. 23. disponens neminem ante decimum quartum annum beneficium obtinere posse, comprehendat eum qui anno duodecimo ætatis beneficium obtinuit & nunc effectus est ætatis annorum quatuordecim, adeò ut nunc non sit legitimus possessor & fructus suos non fecerit, Sacra Congregatio innixa doctrinæ Jasonis in lege Gallus num. 17. cum seqq. de liber. & posth. ubi quod actus redditur nullus ipso jure, cùm quid prohibetur cum verbo non possit, censuit collationem ante decimum quartum annum fuisse nullam & provisum fructus suos non facere.

Verumtamen consulta, an idem c. 5. sess. 23. requirens
15 ætatem annorum quatuordecim ad obtinendum Ecclesiasticum beneficium procedat in eo qui ingressus est annum decimum quartum; sed non complevit, respondit sufficere annum decimum quartum esse inchoatum. Item Decretum illud
16 non sustulit legem fundationis cui nusquam legitur Concilium derogasse, nisi in c. ultimo, sess. 25. de Regular. quoad Decreta omnia illius sessionis & in c. 6. sess. 25. de reform. Ideòque cùm aliàs Rota declarari petierit an Decretum ejusdem c. 6. sess. 23. in quo disponitur ut nullus primâ tonsurâ initiatus aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus ante decimum quartum annum beneficium possit obtinere; habeat locum in fundatione Juris Patronatûs in qua testator ordinavit ut præsentandus ad dictum beneficium sit constitutus in duodecimo suæ ætatis anno, responsum est non habere locum; & secundum hanc sententiam posteà resolvit Rota apud Farinac. decis. 194. num. 1. parte 2. recent. quo verò ad Canonias & præbendas Cathedralium Ecclesiarum hodiè non solùm abrogata est
17 opinio Joan. Andr. & aliorum de quibus suprà num. 11. vers. sed oppositum qui voluerunt quemlibet puerum septennem & majorem septennio esse idoneum ad alias obtinendas; sed etiam opinio Host. Archid. Collectar. & Abb. requirentium ætatem quatuordecim annorum, quia ex Concil. Trid. in c. 12. vers. In omnibus verò Ecclesiis sess. 24. Omnes Canonicatus & portiones in Cathedralibus Ecclesiis annexum habeant Ordinem Presbiteratûs, Diaconatûs vel Subdiaconatûs, undè recipiendi non sunt nisi existentes in tali ætate, ut infra annum Ordinibus requisitis initiari valeant, ut ibi statuitur in vers. Neminem & in c. 4. sess. 22. atque ita hodiè factus est locus limitationi quam posuit Joannes Andreas in d. c. si eo tempore in glossa in verbo ætatem in fine de rescr. lib. 6. ubi declaravit opinionem suam esse intelligendam, dummodò non essent talia beneficia quæ Sacrum Ordinem ex privilegio, consuetudine vel statuto vel alio modo requirerent: ad hoc c. si cui de præb. eodem lib. sed quid juris sit ante factam Ordinum distributionem, dixi in c. cùm in cunctis in 4. quæst. 4. .. suprà de elect. quæ autem ætas generaliter requiratur ad 18
singula beneficia Ecclesiastica obtinenda, latè examinat hic Host. num. 9. & post eum Joan. Andr. num. 4 Abbas num. 7. & reliqui. Sed quia multa hodiè correcta sunt ex Decretis Concil. Trid. ideò tu dic, ut scripsi plenissimè in d. c. cùm in cunctis.

Glossa secunda attingit quæ ætas requiratur ad Ordines 19
minores. Sed quia admodùm succinctè loquitur & sine ulla examinatione materiæ & res non est usque adeò clara, non erit abs re hunc articulum plenius examinare. Revoco igitur in dubium.

In qua ætate minores Ordines ab Episcopo conferri possint aut debeant.

Non levis est difficultas veram & consistentem habere, 20
ac resolutam conclusionem in jure quæ sit cuique minorum Ordinum constituta ætas, adeò generaliter processere hi qui hac de re scripserunt; & quidem quoad primam tonsuram conveniunt omnes infantiam expletam quæ septennio concluditur, lege si infanti & lege potuit, cod. de jure de lib. à Sacris Canonibus constitutam esse, c. Nullus & hic glossa 21
in verbo Infanti de temp. Ordin. lib. 6. cap. In singulis & cap. Quicumque 77. dist. glossa 2. hic Præpos. in cap. de his 28. dist. Rebuff. in praxi benefic. tit. de Cler. malè promot. in glossa 2. num. 1. & quamvis Sacra Congregatio Concil. olim dixerit nullam esse à Concil. Trident. præstitutam ætatem tonsuræ & quatuor minoribus Ordinibus; sed eam attendendam quæ à Sacris Canonibus præscribitur: aliàs tamen denegante Episcopo Toletano primam tonsuram conferre cuidam qui attingebat septimum annum, sed nondùm compleverat, cùm ordinandus Sacram Congregationem adivisset, responsum est in prima tonsura requiri ætatem septem annorum completam, cap. In singulis 77. distinct. Angelus in verbo ætas. At verò in reliquis minoribus Ordinibus adeò confusa & incerta, quin imò & repugnans videtur mens Canonum, ut vix aliquid certi haberi possit.

Primum enim textus in cap. Nemo 78. dist. Lectoribus 22
voluit ætatem non esse minorem decem & octo annis. Verùm illius Capituli nulla est habenda ratio, tum quia Palea est non habens legis autoritatem; tum quia desumpta est ab Imperatore in Auth. de Sanctiss. Episc. §. 23
Presbiterum, cujus quidem de his statuendi nulla est autoritas, ut habetur 10. dist. per totum & in c. Ecclesia Sanctæ Mariæ; & ibi dixi num. 17. post Abbatem num. 10. suprà de Constit. Decreta enim Conciliorum, Decretales & Leges Civiles à Gratiano volumini suo insertæ, non aliam habent autoritatem quàm Leges ipsæ, Decreta vel Decretales, ut notant Joannes Andreas & alii post eum in cap. de rescr. & in addit. ad Specul. in tit. de appel. §. In quibus, vers. sed pone. Ac proinde si inferat in volumine Decreti Leges correctas vel contrarias: non censentur approbatæ nec canonizatæ, ut notat glossa in c. Novit. de Judic. in c. 1. de rebus Eccles. non alien. lib. 6. & in c. Imprimis 2. quæst. 1. sed illæ tantùm Leges censentur canonizatæ quæ à Papa Canonibus inseruntur, ut in dicto capite Imprimis. Ita Præpos. in proœmio Decreti, numero secundo post Archid in cap. Quicumque 11. quæst. primâ.

Zosimus verò relatus in c. In singulis 77. dist. secun- 24
dum vulgatam lectionem primis tribus Ordinibus minoribus assignavit ætatem annorum duodecim. Acolitatui verò quatuordecim, ut hic communis habet interpretatio. Verba enim illius Decreti sic se habent. Si ab infantia Ecclesiasticis ministeriis nomen dederit, ut inter Lectores & Exorcistas quinquennio teneatur. Exindè Acolitus vel Subdiaconus quatuordecim annis fiat. Hunc tamen locum alii depravatum esse volunt cumque aliter referunt: videlicet. Si ab infantia Ecclesiasticis ministeriis nomen dederit inter Lectores usque ad vigesimum ætatis annum continuatâ observatione perduret. Si major jam & grandævus accesserit: ita tamen ut post Baptismum statim se Divinæ Militiæ desiderit mancipari, sive inter Lectores sive inter Exorcistas, quinquennio teneatur. Exindè Acolitus vel Subdiaconus quatuor annis. Hæc ibi. Et in uno etiam pervetusto Gratiani codice & apud Raban. de Instit. Cler. libro 1. cap. 13. legitur quatuor annis, non autem quatuordecim. Et eodem modo refertur tom. 1. Concil. parte 1. pag. 711. col. 2. licèt propter glossas nihil immutatum additumve fuerit, ut est adnotatum in calce d. cap. In singulis: undè ex hac lecturarum varietate apparet tanta perplexitas, ut nihil prorsus certi ex eo textu desumi posse videatur.

Siricius autem in c. Quicumque 77. dist. post Zosimum 25
videtur ejus sententiæ fuisse, ut ætatem legitimam ad primos tres Ordines existimaverit esse ab infantia usque ad annos pubertatis; & sic à septennio usque ad quartumdecimum annum qui excludens pubertatem in masculis, dicitur annus adolescentiæ; exindè verò tempus quod in-

tercedit usque ad vigesimum annum assignet Acolito; ait enim: Quicumque ita se Ecclesiæ voverit obsequiis, à sua infantia ante pubertatis annos baptizari & Lectorum debet ministerio sociari, qui ab accessu adolescentiæ usque ad vigesimum ætatis annum, si probabiliter vixerit &c. Acolitus & subdiaconus esse debebit. Hactenùs verba Siricii, ex cujus interpretatione ad textum Zosimi redditur satis dubia expositio Doctorum qui interpretati sunt mentem Zosimi eam fuisse, ut primi tres minores conferri possint ab anno septimo usque ad duodecimum; & ex eo tempore usque ad decimum quartum fiat collatio Acolitatûs, præterquàm quòd nec Siricius aperuit quo tempore singuli Ordines conferri debeant.

Demùm textus in c. de iis 28. dist. ex Concil. Toletano
26 II. cap. 1. videtur sensisse Clericum quandòcumque posse ad minores ordinari usque ad decimum octavum annum; In eo enim Decreto sic legitur: De iis quos voluntas parentum à primis infantiæ annis Clericatûs Officio mancipavit, statuimus observandum, ut mox detonsi vel ministerio electorum, sive (ut in vulgata lectione habent alii) lectorum traditi in domo Ecclesiæ sub Episcopali præsentia à Præposito sibi debeant erudiri. At ubi octavum decimum ætatis suæ compleverint annum, voluntas eorum de expetendo conjugio perscrutetur: quibus si gratia castitatis, Deo inspirante placuerit & promissionem castimoniæ suæ absque Conjugali necessitate spoponderint servaturos, Subdiaconatûs ministerium à vigesimo anno suscipiant. Hæc ibi. Sed certè ille textus nihil statuit super eo de quo quærimus. Nam priùs disponit de disciplina quâ pueri traditi Ecclesiis sæcularibus & detonsi debeant erudiri; & mox subdit. cùm attingunt decimum octavum annum ex quo in proximo volunt ad Sacros promoveri, perscrutetur de eorum conscientia, an velint contrahere Matrimonium vel perpetuam promittere continentiam; & id omne quod de infante dicitur in textu, existimari potest incidenter dictum fuisse; quia sic contigit in facto; textus enim loquitur per illa verba: à primis infantiæ annis. Undè si intelligeretur loqui dispositivè, sequeretur ut infans minor septennio tonsurari posset, quod esset inconveniens & contra c. Nullus de temp. Ordin. lib. 6.

Quamobrem, cùm textum hac de re expressum, clarum
27 non habeamus, non mirum si Glossatores primum, deindè reliqui scribentes tantoperè discrepaverint inter se.

Prima opinio est glossæ Joannis Andreæ in cap. si eo tempore in verbo ætatem de rescript. lib. 6. quæ tenet puerum septennem & majorem septennio posse ordinari; & sequitur hic Gemin. col. ult. circa finem vers. Quædam sunt & Franc. in fine vers. facit glossa hic. licèt illa glossa simpliciter dicat septennem posse ordinari nec specificet ad quos Ordines verificari possit in prima tonsura quæ à Canonibus habetur pro Ordine, ut cap. cùm contingat; & hic dixi suprà de ætate & qualitate. Sed apertiùs glossa fin. in clem. Generalem eodem tit. docet ætatem minorum Ordinum esse majorem infantiâ & movetur per textum in d. cap. de iis & in cap. Nullus de temp. Ordin. in 6. & cap. 2. 28. dist. & cum ea glossa consentiunt hic Abb. num. 10. in fine & Joan. Vvanquel vers. Tertio casu. Similiter glossa 1. hic dicit pueros post septem annos esse habiles ad minores Ordines, quia sunt doli capaces, cap. pueris de delict. puer. & sequitur totidem verbis Butr. numero 5. & plerique alii; & hanc opinionem servari in practica testantur Cardin. & Joan. Vvanquel ubi suprà & Albert. Trotius de vero & perfect. Cleric. c. 18. n. 2. inter tract. comm.

Secunda opinio est glossæ in summa 77. dist. quæ dicit Clericum posse fieri Ostiarium, Lectorem & Exorcistam usque ad annum duodecimum; & exindè posse ordinari Acolitum; & hanc glossam sequuntur Goffred. in summa de ætat. & qualit. Card. & post Paul. in d. clem. Generalem num. 7. vers. de ordinandis, Joannes de Imola ibid. num. 18. & Vital num. 33. Henric. Boich. in cap. super inordinata prope finem, vers. aut pro quatuor minoribus Ordinibus de præb. post Guilleimum de Monte Laudano in d. clem. Generalem, Turrecrem. in d. cap. In singulis in princ. in verbo teneantur 77. dist. Armilla in verbo Ordines 1. Rebuff. in praxi benef. de Cler. ad Sacros Ordines malè promotis in glossa 2. num. 1. vers. ætas legitima & ad regulas Cancell. reg. 13. vers. Ista ætas; & hanc opinionem de Jure veriorem esse affirmant Card. & Albertus Trotius, locis citatis & videtur probari in d. c. de iis 28. dist. si diligentiùs expendatur. Neque enim, ut ibi glossa adnotavit, verba illa
28 à primis infantiæ annis, videntur exponenda, id est à primis pueritiæ annis; sed potius post proximos infantiæ annos; atque ita post septimum annum expletum. Sæpè enim Jure nostro, dictio A idem significat quòd post, ut in ea statutum de præb. in 6. in clem. sicut de appellat. & utrobique
29 notat glossa & in lege Neminem cod. de decur. lib. 10. cum concord. Si quidem ex sui natura dictio hujusmodi est exclusiva & separativa, ut per glossam in dicta clementina sicut in verbo A die & in lege Ratio, §. si per venditionem in fine, ff. de act. empt. Doctores in lege 1. ff. Si quis caut. præsertim conjuncta tempori. Abb. in d. clem. sicut 30
num. 2. per textum ibi. (Quòd autem sequentia verba, id est primis infantiæ annis exponi debeant, id est proximis; & sic exacto septimo anno suaderi potest, quia propriè transacto eo anno dum pueritia incipit, illa ætas appellatur proxima infantiæ.) Quod affirmarunt Cujac. Minsinger & alii institut. inutil. stipulat. sic exprimentes textum ibi in §. pupillus. Dici etiam potest antiquitus à parentibus filios etiam ætate infantili septimo anno nondùm peracto Ecclesiæ sæculari tradi consuevisse, de quibus quid agendum esset, statuerunt Patres in eodem Concil. Toletano, ut à traditione mox, id est posteà tempore congruo minoribus Ordinibus initiaretur, quod utrumque probat textus. Primo ibi, quos voluntas parentum à primis infantiæ annis Clericatûs officio mancipavit. Secundò ibi: Statuimus observandum, ut mox detonsi vel ministerio lectorum traditi in domo Ecclesiæ erudiri debeant. Nec propterea quòd textus dicat mox detonsi, censeri debet statuisse, ut statim à tempore traditionis vel à septennio exacto detonderentur. Sed dictio 31
mox videtur exponenda, id est tempore congruo. Scimus enim dictionem illam mox non solùm idem significare quod in continenti & statim; sed importare etiam longius intervallum pro subjecta materia, leg. de æt. §. ex causa ff. de interrog. act. Quod latiùs declarat Bald in l. Gallus, §. Illi casus num. 9. libert. & posthum. & Rebuff. in l. Avunculus column. 1. & in l. Labeo & l. Sabinus, §. Idem si Dominus numer. 7. circa med. de verbor. signific. etiamsi integri anni intercedant ut est text. in l. Sed si conditioni, §. Solemus, ff. de hæred. institut. Quare cùm Lex indefinitè loquens intelligenda sit secundum aliarum legum dispositionem ac distinctionem, ut per Bald. in l. Adversus num. 3. C. de furt. verba illa mox detonsi, sunt referenda ad communem intellectum text. in d. cap. In singulis cum seqq. 77. dist. Undè patet jura juribus concordando. Canonem Concil. Toletani in d. capite. De iis, potiùs facere pro secunda opinione.

Tertia demùm opinio fuit Host. in Summa de tempor. ordinat. §. Et cui post omnes regulas, vers. Sed & præter regulas prædictas, qui putavit à sex annis usque ad duodecimum posse Clericum ordinari. Verùm hanc opinionem uti singularem & sine textu & ratione non reperi à quoquam approbatam fuisse. Sed certè littera ibi est corrupta & in meo Codice sic legitur, ab infantia, scilicet à septem annis usque ad duo decimum potest tradi Ecclesiæ & recipere minores Ordines: & citat iura præalleg. Quamobrem Host. est apertè pro secunda opinione gl. in Summ. 77. dist.

Porro in hac sententiarum dissonantia etsi verior, & ma- 32
gis communiter recepta videatur jam relata distinctio temporum & ordinum; tamen plerique testantur universaliter servari, ut minores Ordines conferantur quandocumque post septimum annum completum; nulla nisi pro voluntate ordinantis annorum aut ordinum distinctione servata, atque etiam ut uno die dentur omnes, cap. De eo, de tempore ordin. & cap. pen. De eo, qui furtivè ordin. susc. Hæc autem generalis Ecclesiæ observantia antiquis juribus est præponenda ut est textus clarus in d. Clem. Generalem de ætat. & qualit. quandoquidem habetur pro lege, cap. Illa 12. dist. cap. Perniciosus infra de celebrat. Missar. Dixi in cap. Consilium num. 44. eod. tit. Et quamvis apertè esset contraria legi scriptæ, servari tamen deberet, quia legem tollit, l. De quibus, ff. de legib. & jus positivum, cap. fin. de consuet. Sed multò magis hoc procedit in casu præsenti ex triplici capite. Primum est, quia cùm sacrorum Canonum disposi- 33
tio in hac materia sit satis obscura & ambigua, ut ostensum est supra; consuetudo hæc dicenda est potiùs interpretativa quam novi juris inductiva, ac proindè faciliùs, ac minori tempore inducitur, ad l. Si de interpretatione, ff. de legib. & cap. Cùm dilectus, de consuet. & utrobique gloss. & DD. Bart. in l. Labeo, ff. de suppellect. legata, Put. decis. 283. lib. 1 & ob hanc rationem Card. in d. Clemen. Generalem vers. Puto tamen, de ætat. & qualit. existimat 34
ordinatum in Acolitum ante pubertatem post infantiam non posse suspendi ab executione Ordinis, ex quo non est jus expressum hoc prohibens,

Alterum est, quia huic consuetudini apertè suffragatur Pontificale Romanum rubr. de Ordin. conferen. ibi. Prima tonsura & minores Ordines ante septimum annum completum dari non debent. Quibus verbis à contrario sensu satis clarè insinuat etiam minores ordines dari posse septennio completo eosque à pari procedere respectu ætatis cum prima tonsura.

Tertium est, quia eadem consuetudo quandocumque majores Ordines conferendi post septimum ætatis annum ratione 35
quoque probari potest. Imò à fortiori, quoniam ex sententia D. Thom. in 4. sent. dist. 25. qu. 2 art. 2. qu. 2. Ad susceptionem horum Ordinum usus rationis non requiritur de necessitate Sacramenti, nec de necessitate præcepti, sed de be-

pitulo & Imol. *d. n.* 3. quia Capitulum non potest in facto proprio autorizare, *cap. Qui manumittitur* 12. *quæst.* 2. quidquid contrà scripserit Oldrad. *cons.* 182. qui non respondet ad d. clem. imò propter illam fatetur se dubitare de victoriæ causa & eum reprobat Caccialup. in tractatu *de unione art.* 4. *quæst.* 10. quare necessaria est autoritas Papæ, ut tenet glossa in d. clem. in verbo *mensæ ad finem* quam ibi
26 sequuntur Card. *num.* 3. *in fine*, Abb. *num.* 6. & ipsemet Oldrad. sibi contrarius *in cons.* 262. *num.* 3. ubi addit nec sufficere autoritatem Metropolitani, quia hic non est de casibus Archiepiscopo reservatis quoad subditos Suffraganei, *c. Pastoralis* & quod ibi notatur *supra de Offic. Ordin.* ad hoc *c. sicut unire*, verbo *non obstante infrà de excess. Prælat.* & hoc planum. Sed in terminis Concil. Trid. die 29.
27 Novembris 1612. in Sacra Congregatione cui interfuerunt S. R. E. Cardinales Montelperus, Justinianus de Monte, Paravicinus, Matheius, Aquaviva, Plattus, Blanchettus, Mantica, Doratus Bonvisius & Sanctorum quatuor, proposito suprà scripto dubio, Matheius censuit Episcopum non posse unire mensæ rationibus in ejus voto adductis; & præcipuè quia Concilium tribuit facultatem uniendi præbendis duntaxat; non autem mensæ Capitulari; & cùm versemur in materia stricta & à Jure improbata, ut in clementina *si una de rebus Ecclesiasticis non alien.* extendi non debet ad casum in verbis non comprehensum ad correctionem Juris communis. Montelp. idem sensit & in hanc sententiam allegavit cons. Hieronimi Gabriel 101. idem senserunt de Monte & Paravicinus. Sed Aquaviva dixit se contrariam sententiam veriorem existimare, quia nullam inter utrumque casum videbat rationem diversitatis; neque obstare quòd Capitulum non deberet autorizare in facto proprio, quia hæc non est autoritas; sed consensus. Justinianus putavit negativè respondendum, quia Concilium quandò voluit præjudicare Juri communi, id expressit, quòd cùm non fecerit, videtur noluisse. Plattus dixit ex verbis Concilii se elicere quod unio fieri possit mensæ Capitulari, eò quòd voluit fructus præbendarum suppressarum quotidianis distributionibus applicari. Blanchet. considerabat quòd aut præbendæ sunt inæquales & non potest Episcopus unire mensæ; aut sunt æquales & potest absque consensu Capituli, quia in alienatione quæ fit vigore legis, non requiritur solemnitas. Mantica censuit respondendum negativè. Dorat. etiam negativam sententiam secutus est, quia quoties facultas aliqua tribuitur, non debemus eam ampliare ad casus non expressos, lege *illicitas*, §. *Qui universas*, *ff. de Offic. Præsid.* ad id quod dicebat Dominus Cardinalis Plattus respondit facere pro hac parte, quia Concilium voluit præbendarum suppressarum fructus reliquarum distributionibus applicari; & sic semper egit de applicatione facienda præbendis, non autem mensæ, ad id quod adducebat Dominus Card. Blanchettus, respondit Concilium non cogere ut fiat hæc unio; sed tantùm dare facultatem illam faciendi; ideòque in hoc casu non procedere quod dicitur in alienatione necessaria nullam requiri solemnitatem Bonvisius & Sanctorum quatuor Sententiam negativam & ipsi secuti sunt. Itaque ex communi sententia Decretum fuit nequaquam Episcopum posse hujusmodi Beneficia unire Capitulo seu Capitulari mensæ; idque si fecerit, nullam esse unionem. Quam Congregationis Sententiam die 29. Decembris 1612. ad se relatam S. D. N. probavit.

28 Successivè quæro, positâ decisione Sacræ Congregationis Concilii, quâ declaratum fuit Episcopum vigore facultatis sibi tributæ Decreto Concil. Trid. *c.* 15. *sess.* 24. beneficia simplicia præbendis Cathedralium vel Collegiatarum Ecclesiarum de consensu Capituli uniendi, non posse eadem beneficia unire mensæ Capitulari; & si uniat, unionem esse nullam; an etiam nulla sit unio beneficiorum simplicium facta ab Episcopo mensæ Capitulari, si in Cathedrali vel in Collegiata nullæ sunt præbendæ distinctæ; sed duntaxat massa communis Capituli cujus proventus omnes his tantùm qui statutis horis interfuerunt, distribuuntur.

Episcopus Calvensis asserens fructus mensæ capitularis esse tenuissimos, eidem mensæ cum consensu Capituli aliàs univit decem & tria beneficia simplicia & cùm posteà quatuor ex eis vacassent in mensibus reservatis, Julius Cæsar Malaspina illa à Sede Apostolica impetravit & lite prius coram Auditore Cameræ & deindè in Rota introducta contra capitulum Cathedralis, quod se fundebat *in d. unione*. Julius Cæsar obtinuit à S. Congreg. decisionem suppositam in dubio per manus delato videlicet nullam esse unionem factam ab Episcopo mensæ capitulari cùm Concilium tribuat solum facultatem uniendi Præbendis; non autem mensæ capitulari. Et quia Julius Cæsar hac decisione impugnavit unionem in Rota, capitulum habuit recursum ad S. Congreg. prætendens decisionem supradictam habere locum tantùm quoties in Cathedrali sunt præbendæ distinctæ, non autem cùm nullæ sunt distinctæ præbendæ, sed sola massa capitularis, ut in casu, de quo agitur; ideòque petiit resolutionem dubii supradicti.

Ad quod videtur affirmativè respondendum; videlicet hujusmodi unionem mensæ capitulari factam juxta priorem decisionem esse nullam, etiam cùm nullæ sunt in Ecclesia præbendæ distinctæ, sed sola massa capitularis. Nam ratio in priori decisione considerata quare liceat Episcopo vigore *cap.* 15. *sess.* 24. unire beneficia præbendis canonicalibus, non autem mensæ capituli ea fuit, quia etiam de jure communi ante Concilium eadem uniendi potestas competens Episcopo quoad omnes præbendas, ut scilicet posset illis unire beneficia, non competebat ei quoad mensam capitularem. Ita colligitur ex d. Clem. *Si una in ver. Mensæ suæ*, ubi omnes notant *de rebus Eccles. non alien.* ex hac decretali & declarat in specie Vital. in d. Clem. *n.* 14. & ratio diversitatis inter utrumque casum ea assignatur à DD. quòd cum in unione requiratur consensus capit. ut in d. Clem. *Si una* & capitulum non possit autorizare in facto proprio ut ibidem omnes tradunt, potest quidem capitulum præstare autorita- 29
tem in unione facta omnibus præbendis ut hic quia tunc principaliter agitur de interesse singulorum & secundariò de interesse Capituli non autem cùm unio fit mensæ, quia tunc agitur principaliter de interesse capituli & secundariò singulorum. Clari autem juris est posse interponi autoritatem ab eo, cujus non interest principaliter, sed secundariò, *l.* 1. *ff. de autor. Tutor. cum simil.* Huic autem opinioni apertè videtur adhæsisse, Conc. *d. c.* 15. cùm facta mentione præbendarum voluit licere Episcopo de consensu capituli aliquot simplicia beneficia iis unire, scilicet præbendis, cum ministerio admittens unionem cum consensu Capituli fieri præbendas, non facta mentione facultatis uniendi mensæ tanquam prohibitæ de jure communi & adversanti rationi naturali secundum quam non convenit quempiam in facto proprio autorizare ut per DD. in d. Clem.

Hæc autem ratio decisionis jam editæ, quòd non possit Episcopus uniri beneficia mensæ capitulari, quia requiritur consensus capituli, quod illum interponere non debet in facto proprio; militat etiam, cùm præbendæ non sunt distinctæ, quia utrobique interest capituli & quidem principaliter; ac propterea decisio prædicta etiam hoc casu locum habere videtur. Quod in terminis juris veteris apertè sentire videntur DD. in d. Clem. dum negantes unionem factam ab Episcopo mensæ capitulari, non limitant hanc opinionem ubi præbendæ non sunt distinctæ, cùm tamen sint multæ Ecclesiæ quæ non habent hanc distinctionem, ut ait Innoc. *in capite. Dilectus, il* 1. *num.* 4. *supra eod.* Imò Vital. in d. Clem. *Si una*, §. *Quod si n.* 14. & 15. *de reb. Eccl. non alien.* expressè declarat prohibitionem juris communis ut Episcopus mensæ capitulari beneficia unire non possit, procedere etiam cùm præbendæ non sunt distinctæ, inferens portionibus privilegia-
tis non posse ab Episcopo fieri uniones, quia hujusmodi por- 30
tiones non sunt Ecclesiæ, sed de redditibus communiter collectis extrahuntur, ut dicit Innoc. *in d. c. Dilectus in fin.*

Non obstat, quòd ubi præbendæ non sunt distinctæ, sed redditus omnes in distributionibus consistunt, quæ ex com- 31
muni massa percipiuntur, videantur distributiones esse loco præbendarum, juxta gloss. magnam communiter receptam *in c. Licet supra eod.* quia aliàs esset dare canoniam sine præbenda ut animadvertit gloss. *in c. unic. de Cleric. non resid. in* 6. *in ver. Receperit*, adeò ut sicut ex Concilio potest Episcopus unire præbendis ita potuerit unire massæ communi, quæ resolvitur in præbendis juris interpretatione. Ad hoc enim benè respondit Vital. *loc. cit. Licet enim*, inquit *alio respectu massa vel portiones ex æquenter præbend. non tamen quoad hoc ut illis possit fieri unio propter rationem superiùs expressam* & propterea quoad effectum uniendi non sufficit ut pro præbendis habeantur.

Non obstat, quòd secundum hunc intellectum sequatur, ut Concilium hoc salutari unionis remedio non omnibus Cathedralibus eo indigentibus prospexerit cùm multæ ut dictum est, sunt Ecclesiæ sine præbendis distinctis cum massa communi valdè tenui, quam Episcopus unionibus beneficiorum non poterit reddere pinguiorem.

Nam respondetur casum hunc omissum à Concilio remanere sub dispositione Juris communis, vulg. lege *Commodissimè*, *ff. de liber. & posthum.* nec propterea ullum sequi absurdum, quia si mensa capitularis erit tenuis, adeundus erit pro unione Summus Pontifex, ut per Doctores in dicta glossa super verbo *mensæ* & dictum est suprà *num.* 26. die 5. Februar. 1611. habita est Congreg. in ædibus D. Card. Montelperi cui præter ipsum interfuerunt DD. Card. de Monte, Plattus, Arigonius, Mantica, Millinus, Nazareth in eaque proposito supra scripto dubio omnes uno ore censuerunt decisionem jam editam habere locum, etiam cùm præbendæ non sunt distinctæ; sed sola massa communis, Card. Plattus addidit non obstare quòd in facto proprio possit autoritas interponi bona fide & palam ex Bart. in lege *frater à fratre num.* 50. *ff. de condict. indeb.* quia id in-
telligitur quandò autoritas interponitur coram Superiore 32
qui debet actum confirmare, ut ibi per Bart. Card. Millinus etiam adjecit hanc dubitationem à Card. Platto propositam,

jam sopitam esse per dictam clementinam *si una de reb. Eccles. non alien.* contra opinionem Oldrad. *cons.* 182. quoad dubium perpendit etiam hanc rationem quòd unio est facienda præbendis distinctis, ut sciatur quis sit Prælatus beneficiorum unitorum. Et pro hac opinione quòd unio sit nulla facta mensæ Cathedrali in qua præbendæ non sunt distinctæ, citavit Gabriel *consilio* 186. *aliàs* 188. *lib.* 2.

In glossa tertia quæro cùm Parochialis Ecclesiæ vel
33 fructus illius annectuntur præbendæ vel mensæ capitulari, quis dicatur habere curam animarum & sit Prælatus ac Rector Ecclesiæ; an scilicet Canonicus præbendarius vel Capitulum an verò Vicarius perpetuus ad hoc ut sibi & non alteri debeantur decimæ, primitiæ & oblationes quæ de Jure communi competunt.

Propositum dubium in duobus casibus ad praxim deduci potest. Primus est in unionibus factis vel faciendis autoritate Apostolicâ. Secundus in unionibus ab Episcopo factis & effectum sortitis ante publicationem Concil. Trid. Ex eo enim tempore sublata est facultas quam ex hac Decretali habebant Diœcesani, uniendi Parochiales Ecclesias præbendis Canonicalibus, ut dictum est suprà *numero decimo primo*.

34 Rursùs ad praxim potest deduci hæc controversia in unione accessoria tantùm, cùm scilicet Parochialis perpetuò annectitur & subjicitur præbendæ juxta textum hic & *in c. Extirpandæ*, §. *Qui verò supra eod.* & *in c. super eo de præb. lib.* 6. non autem in unione extinctiva seu translativa, cùm scilicet ex duabus Ecclesiis una fit Ecclesia & jura unius perimuntur seu transferuntur in aliam. Nec in unione æquè principali, ut cùm duæ Ecclesiæ ad invicem uniuntur, ita ut unaquæque retineat sua jura & privilegia. Quandòquidem in his duabus unionum speciebus unus tantùm est Rector utriusque Ecclesiæ, ut *in c.* & *temporis* & *ibi* glossa in verbo *unire* 16. *quæst.* 1. & *in c. primo cum glossa secunda infrà ne Sede vacante*; & consequenter non habet competitorem super jure prælationis & curæ animarum.

Quibus præhabitis conjungendo dicta glossarum cum
35 dictis Doctorum hic; & præsertim Host. *num.* 6. & Joannis Andreæ *num.* 8. pro solutione quæstionis observandum est tribus modis augeri posse redditus Canonicorum ex proventibus Ecclesiæ Parochialis. Primus modus est per annexionem Parochialis alicui ex præbendis Canonicalibus: ita ut fructuum perceptio spectet ad Canonicum, certâ portione Vicario relicta, sive in pecunia numerata, sive in aliis speciebus, ut hic & *in c.* 1. *infra eodem libro* 6. & *d.* §. *Qui verò*; sive quia ipse Vicarius concedit in mensa Prælati, sicut fieri testatur Henr. Boich. in omnibus Prioratibus habentibus curam animarum annexam totius Diœcesis Leonen. undè ipse est oriundus; & hoc primo casu de Jure communi cura animarum & rei vendicatio fructuum spectat ad ipsum Canonicum, maximè in foro contentioso; sed exercitium curæ in foro animæ ad Vicarium pertinet, ut *in capite super eo de præbendis libro* 6. & ita intelligendi sunt Host. & Joan. Andr. *ubi sup.* dum dixerunt Canonicum esse Prælatum & curam habere & Vicarium suum similiter ut *c.* 1. & 2. *supra de offic. Ordin.* idest Vicarium in foro animæ & canonicum in foro judiciali ita ut de jure communi vendicet decimas & alia jura, ut probatur *in c. Ex transmissa supra de præscript. in cap. Ex parte, il. primo & in capite. In nostra infra de sepultur.* &
36 hic declarat Henricus Boich. *ante med. vers. Aut perceptio fructuum* vel certè ut inquiunt Butr. *in fin. q.* canonicus est Prælatus, & habet curam quoad habitum, Sacerdos verò quoad exercitium. Idem Joan. de Lign. & post eum Gemin. *in c. Super eo, col.* 2. *in gl.* 2. & Franc. *nu.* 2. *in ead. glos. de præb. lib.* 6. ubi sic distinguunt. Aut loquimur de cura fori contentiosi, & tunc procuidubio illam habet Canonicus, aut in terminis *d. c. Super eo*, & notatur in Extrav. *Execrabilis, in ver. Perpetuos.* Aut loquitur de cura fori pœnitentialis; & tunc in illa concurrit habitus, & actus. Quoad ha-
37 bitum curæ clarum est, quia est penes Canonicum; quoad actum, seu exercitium est penes Vicarium Cæterum Petr. de Anchar. *hic n.* 6. videtur concludere Canonicos, quorum præbendis facta est annexio, nec quoad exercitium, nec quoad habitum habere curam fori pœnitentialis. Primò, quia cùm possint esse minores vigintiquinque annorum, ut notant *in c. Si eo tempore, de resc. lib.* 6. per Host. & DD. *in c. Postulastis, infra de concess. præben.* non apparet quo pacto pos-
38 sit in eis cadere titulus, & jus curæ, seu illius exercitium. Deindè quia si penes ipsos esset jus curæ, & Sacerdotes in Parochialibus positi censerentur illorum Vicarii in curæ exercitio, sequeretur ut defunctis, vel translatis Canon. extingueretur jus ipsorum Sacerdotum, qui haberent causam, & titulum à Canonicis, & penderent ab eis, ut *c.* 1. *de offic. Vicar. lib.* 6. Sed hoc est falsum, ut notatur *in d. c. Extirpandæ, supra eod.* Ergò hujusmodi Sacerdotes non sunt censendi Vicarii Canonicorum propriè, cùm sint perpetui, nec

ad libitum Canon. possint removeri, ut *in d. c. Extirpandæ*, § *Qui verò*, nec ab eis dependentiam habeant ullo modo, sed autoritate juris habeant curæ exercitium perse, quam principalis Canon. impedire non posset, nec se de seipsa intromittere, sicut nec Episcopus invito Rectore Ecclesiæ Parochialis possit ibi curam animarum assumere. Demum ob dictam curam Vicarius est ille, qui adstringitur ad pœnas, *c. De multa*, & Extrav. *Execrabilis, de præben.* recipiendo aliud beneficium similem curam habens, ut patet in prædicta Extravag. *in fin.* & in Clem. 1. *de offic. Vicar.* Fatetur tamen Anchar. Canon. agere posse pro juribus spectantibus ad Eccles. annexam, & pro eis conveniri quia emolumentum temporalium principaliter spectat ad eum.

Sed certè quidquid ipse dicat, non videtur recedendum à communi opinione, quia Sacerdos Eccles. annexæ appellatur Vicarius ut est casus *in d. c. Extirpandæ*, §. *Qui verò, sup. de præb.* & consequenter habitus curæ videtur esse penes Canonicum. Neque obstat, quòd Canonicus possit esse major septennio, vel annorum quatuordecim, licet sit minor vigintiquinque. Quoniam jura, quæ præscribunt ætatem 25. annorum, loquuntur in Parochiali, ut *in c. Licet Canon. de* 39
elect. lib. 6. secundum Card. vel certè ut dicit Jo. de Imola, jura prædicta vendicant sibi locum in his qui habere debent curam quoad exercitium, non autem quoad habitum in quamdam consequentiam propter annexionem factam præbendæ: tunc enim jus videtur quodammodo dispensare, ut habeant hujusmodi curam in habitu, ex quo permittit, eum habere præbendam, cui annexa est Ecclesia curata, arg. *c. Præterea*, & *c. Ex litteris, supr. de Offic. deleg.* & *l.* 2. *ff. de jurisdict. omn. judic.* Item non obstat secundum motivum Anchar. quòd deberet extingui potestas Vicarii extinctâ potestate prin- 40
cipalis Prælati, siquidem hoc procedit in Vicario temporali, & voluntario, secùs in perpetuo & necessario, qui autoritate Canonis, non autem ipsius Prælati constituitur, prout contingit hoc casu, ut patet *in d.* §. *Qui verò* Tandem non obstat ultimum motivum quod Vicarius adstringatur ad pœnas, *c. De multa*, & Extrav. *Execrabilis.* Quia hoc non provenit ex eo, quòd sit Prælatus & habeat jus curæ, sed propter curæ exercitium; Canonicus verò his pœnis non adstringitur, quia cum habeat curam annexam præbendæ, consideramus ipsam præbendam tanquam principale, ut notatur *in c. Super eo, in gl. in ver, Non obviet, infra eodem lib.* 6. Curam verò tanquam accessorium, *ad hoc c. Si conformat. de elect. lib.* 6. secundum Card. *hic n.* 8. & ita opinionem Pet. de Anchar. refellit Jo. de Imol. *n.* 4. *vers. Sed certè*, cum quo transit Jo. de Anan. *eod. n. vers. Jo. de Imol.* Et hanc sententiam probavit S. Congreg. Conc. ut mox patebit.

Secundus modus augendi redditus Canonicorum est per an- 41
nexionem Paroch. Eccl. ipsi Capitulo, seu mensæ Capitulari, intellige per Papam, vel de illius mandato propter Clem. *Si una, de reb. Eccles. non alienan.* ita ut ad Capitulum spectet perceptio fructuum Ecclesiæ, ut in proprios usus convertat, ut *in c. consultat. infra de donat.* certa portione similiter relicta Vicario perpetuo, & tunc jure pertinet ad Collegium simul, non autem ad singulos, §. *Qui manumittitur*, 12. *q.* 2. *l. Sed si hac l.* §. *Qui manumittitur*, *ff. de in jus vacan.* & *l. sicut municipium*, §. 1. *ff. Quod cujusque univers. nom.* & firmant *hic* Host. *n.* 6. Jo. Andr. *n.* Butr. 8. & Card. ambo *n.* 7. Sed hoc intellige quoad temporalia, ita ut ad ipsum Collegium spectet vendicatio rerum Ecclesiæ, & quoad habitum tantùm, non autem quoad exercitium in foro animæ, quod spectat ad Vicarium perpetuum privativè ad Capitulum, ut conclusum est in casu præcedenti.

Hinc cùm fel. record. Pius V. in Basilica Principis Apostolorum de Urbe erexisset perpetuam Vicariam procura animarum Parochianorum prædictæ Ecclesiæ exercenda, prout in Motu proprio sub Data Romæ apud S. Petrum nonis Nov. sui pontificatùs anno 6. & modernus Vicarius perpetuus prætenderet curam animarum prædictæ Basilicæ ad ipsum spectare, privativè ad capitulum ob eam, causa orta super hac lite, quæsitum est à S. Congregatione Concilii, an litteræ Motus proprii Pii V. Institutionis Vicariæ transferant omnem curam in Vicarium perpetuum privativè ad capitulum, Sac. congregatio Cardinalium Concilii Trid. Interpretum auditis utriusque partis procuratoribus & advocatis, neque diligenter examinata, censuit ex litteris sanct. memor. Pii V. solum curæ exercitium fuisse translatum in Vicarium perpetuum privativè ad capitulum; curam verò habitu penes capitulum remansisse. Cæterùm quæ ad habitum & quæ ad exercitium pertineant, maturiùs, ubi partes petierint, esse deliberandum.

Tertius denique modus augendi redditus canonicorum est
per assignationem, seu impositionem pensionis super fructi- 42
bus Parochialis vel ad favorem ipsius capituli vel particularis canonici, ita ut collegium vel canonicus præbendarius certam portionem percipiat reliquis fructibus cadentibus in usus Vicarii & hoc tertio casu cura animarum & vendicatio fructuum pertinebit ad Sacerdotem ipseque erit Prælatus &

Rector Ecclesiæ, ut *cap. Avaritiæ & c. Demonachis supra eod.* & ita intelligitur finis hujus gloss. 3. ibi, *sed verius*, dùm approbat primam opinionem.

Non obstat *c. Extirpandæ*, §. *Qui verò*, *supra eod.* ubi
43 non licet pensionem ex fructibus Parochialis conferre non beneficiato, Quoniam ibi fraus tantùm excluditur per illa verba. *Illud tamen pœnitus interdicimus, ne quis in fraudem Ecclesiæ curatæ pensionem quasi pro beneficio conferre præsumat*, hic verò assignatur pensio bona fide & ex causa rationabili secundum Host. vel ibi sine annexione, hic autem per annexionem, quæ fit præbendæ secundum Cardin. vel denique ibi censetur excepta causa evidentes necessitatis vel utilitatis, ut hic Hodiè non puto augeri posse redditus præbendarum ab Ordinario per impositionem pensionis seu dismembrationem fructuum Ecclesiæ Parochialis, quia in hac materia jam provisum est à Concilio Trid. qua forma sit procedendum ut dictum est *supra num.* 11. præsertim post regulam S. D. N. Urbani VIII. revocatoriam reservationum pensionum perpetuarum super beneficiis Ecclesiasticis etiam ad favorem collegiorum, capitulorum & beneficiorum, quæ nondum sortitæ sunt effectum; nec non indultorum imponendi pensiones etiam temporales. Quæ habetur *in Bullar. tom.* 4. *pag.* 379. Prædictam distinctionem probavit Guil. de Monte Laud. in Clem. 1. *in gloss. magna, ver. Illic quæro, de offic. Vicar.* & in Clem. 1. *in ver. Jura Episcopalia, de censib.* & in Extravag. *Execrabilis, in fin. super ver. Parochias, de præben.* & idem Guil. & Zenzelin. in Clem. 1. *super ver. assignare neglexerint de Jure Patr.* Gemin. post Joan. de Lignano *in cap. super eo, col.* 2. *in* 2. *gloss.* & ibi etiam Franc. *col.* 1. *in eadem gloss. infra eodem lib.* 6. & sequuntur *hic* Henrich. Boich. *num.* 1. & Abb. *num.* 10. & est ex mente Host. Joan. Andr. & reliquorum ferè omnium.

DE PRÆBENDIS
ET DIGNITATIBUS.

Gregorius IX. Argentinenn. Episcopo.

CAPUT XXXV.

SUper inordinata ordinatione: & infrà. Cùm autem illi sint in Ecclesiis idonei reputandi, qui servire possunt & volunt in ipsis, Consultationi tuæ taliter respondemus, quòd pueri & beneficiati, qui non possunt in eadem Ecclesia deservire, in ea non debent idonei reputari.

SUMMARIUM.

1 *PUeri & aliàs beneficiati non sunt idonei ad beneficia consequenda.*
2 *Potestas & voluntas requiritur ad quemlibet actum expediendum.*
3 *Beneficium simplex obtinenti an & quandò Episcopus possit conferre secundum ex juris communis dispositione & n. seqq.*
Et *quid ex Concilio Tridentino, num.* 7.
4 *Responsio ut sit latior, quam interrogatio non est inconveniens.*
5 *Beneficia simplicia de jure communi requirunt personalem residentiam.*
6 *Beneficium obtinens, quod personalem residentiam non requirit, de jure communi non est inhabilis ad aliud obtinendum.*
7 *Et quid post Concilium Tridentinum.*
8 *Beneficia duo personalem residentiam requirentia quantumcumque modici sint valoris, hodiè sunt incompatibilia.*
9 *Collatio secundi beneficii incompatibilis valida est, sed adepta pacifica possessione secundi vacat primum.*
10 *Ætas quæ requiratur de jure communi ad obtinenda beneficia simplicia & Canonias in Cathedrali Ecclesia, & num. seqq.*
11 *Pueri qui dicantur.*
12 *Canonicos Cathedralis jura præsumunt esse peritos, & consiliarios maturos.*
13 *Ætas quatuordecim saltem annorum hodiè requiritur ad beneficium obtinendum.*
14 *Et collatio antea facta ab Episcopo est ipso jure nulla & provisus non facit fructus suos.*
15 *Sufficit tamen annum decimum quartum esse inchoatum.*
16 *Puer præsentari potest ad beneficium Juris Patronatus in duodecimo ætatis anno, si ita in illius fundatione sit cautum.*
17 *Canonicatûs & portiones Cathedralis Ecclesiæ hodiè annexum habent Ordinem Presbiteratûs, Diaconatus, vel Subdiaconatûs.*
18 *Ætas quæ requiratur ad singula beneficia tam sæcularia, quàm regularia obtinenda remissivè.*
19 *Ordines minores in qua ætate ab Episcopo conferri possint, aut debeant & num. seq. usque in finem.*
20 *Tonsura requirit ætatem septem annorum completam, & num. seqq.*
21 *Ætatem nullam præfinivit Concilium Trident. ad primam tonsuram & minores Ordines & num.* 41.
22 *Ætatis decem & octo annorum latoribus præfinitæ in c.* Nemo, 78. *dist. nulla est habenda ratio, & cur.*
23 *Decreta Conciliorum, Decretales & leges civiles à Gratiano voluimi suo inserta non alium habent autoritatem quàm leges ipsæ, Decreta & Decretales.*
Leges civiles ita demùm dicuntur canonizatæ, si à Papa in Canonibus inserantur, ibidem.
24 *Ætas minorum Ordinum ex decreto Zozimi Papæ.*
25 *Item ex decreto Siricii.*
26 *Item ex Concilio Toletano.*
27 *Item ex opinionibus glossarum & Doctorum.*
Item ex consuetudine generali, num. 32.
Item ex Pontificali Romano, num. 34. *vers.* Alterum est.
28 *Intellectus c.* De iis; 28. *dist. n. seqq.*
29 *Dictio, A, ex sui natura est exclusiva, præsertim conjuncta tempori.*
30 *Infantiæ proximus quis dicatur.*
31 *Dictio, mox, quid importet.*
22 *Consuetudo universalis Ecclesiæ quamvis sit contraria juri scripto pro lege servanda est.*
33 *Consuetudo interpretativa facilius & minori tempore inducitur, quàm novi juris industria.*
34 *Ordinatus in Acolitum ante pubertatem non potest suspendi ab executione.*
35 *Ordines minores an de necessitate Sacramenti vel de necessitate præcepti, an verò de honestate tantùm requirant usum rationis.*
36 *Pueri & usu rationis carentes possunt suscipere Sacramenta omnia, in quibus non requiritur actus suscipientis.*
37 *Ordines sacri usum rationis requirunt ex necessitate præcepti, non autem Sacramenti.*
38 *Et quid in consecratione Episcopali.*
39 *Ordinatus infra annos discretionis non reordinatur.*
40 *Sacramentum quodlibet non iterabile non requirit aliquam dispositionem ex parte suscipientis, sed tantùm ut obiex contrariæ voluntatis non obsistat.*
41 *Ordinantes ad primam tonsuram, vel minores, aut sacros*

ordines ante ætatem legitimam quas pœnas incurrant ex Bulla Sixti V.
42 *Ætas discretionis quæ dicatur.*
43 *Ætas septennii sufficit ad sponsalia contrahenda.*
44 *Ordines minores una die hodiè conferri non debent nisi ex causa.*

1 SUper inordinata. Pueri, & aliàs beneficiati non sunt idonei ad beneficia consequenda. Hoc dicit: Dividitur in tres partes. In prima ponitur decisa consultatio. In secunda rationis ratio ibi, *Cum autem* In tertia, responsio, ibi *Consultationi.* Secundum Hostiensem, & Joan. Andr. sit consultatio. Respondetur in genere. Exemplificatur in specie.

2 Nota primò ibi, *possunt & volunt*, ad quemlibet actum expediendum duo esse copulativè necessaria; potestatem scilicet & voluntatem, ut hic per Butr. *in* 1. *not.* Ad idem text. *in c. Cum super, de offic. deleg. & in l. Cum se* & ibi Bald. *n.* 1. *C. de donat. ante nupt.*

3 Secundò nota, obtinentem simplex beneficium non esse habilem ad aliud beneficium obtinendum primo retento. Concordat textus *in c. Is cui, infra eod. lib.* 6. ubi patet habentem potestatem Apostolicam conferendi beneficium personæ idoneæ non posse illud conferre obtinenti beneficium simplex, si illud sit sufficiens. Et hoc tenet gl. secunda hic, *& in cap. Dudum, il secundò, in ver. Intitulatam, in fin. supra de elect.* ubi concludit obtinentem simplex beneficium, quod sit sufficiens, non posse obtinere secundum nisi dispensativè. Et quamvis Innoc. *in ver. Reputandi*, restringat hanc decretalem ad Prælaturam; tamen Hostiens. *n.* 1. *in ver. Eccles.* dicit hic non agi de Prælationibus, sed de beneficiis non curatis, & Ecclesiarum præbendis, & de hoc esse casum expressum hic, & fusiùs idem prosequitur *infra n.* 6. *vers. Sed puto quòd alia sit mens.*

4 Neque obstat, quod integra, cujus pars est hæc decretalis quamque ex registo desumptam referunt hic ad litteram Host. & Jo. Andr. loquatur de obtinentibus Dignitates, & beneficia lucrata, nam nihilominùs decisio sumenda est ex parte inserta in hac compilatione, quæ generaliter & indistinctè loquitur de beneficiatis, secundum ea, quæ adnotavi *in cap.* 1. *n.* 14. *& n.* 20. *v. Ad hanc difficultatem in supra de Pactis.* Præterquam quòd, ut considerat Host. ubi supra, non est absurdum, ut Papa latius respondeat, quam quæsitum fuerit, hoc enim sæpè accidit, ut legitur, & notatur *in c, unico*, 1. *respon. supra de Sacra Unctione.* Nec consulens de hoc potest conqueri, imò debet gratias agere si consultationi suæ satisfiat, ipseque ulteriùs instruatur, prout hic fit, ut
5 latiùs per eum. Pondera tamen rationem in littera expressam, cur obtinens beneficium simplex non sit idoneus ad beneficium in alia Ecclesia obtinendum, quia scilicet in eadem servire non potest. Et ex hac ratione collige duas conclusiones.

Prima conclusio est, de jure communi beneficia quantumcumque simplicia, & Ecclesiarum præbendas personalem residentiam requirere. Et ad hoc quotidie hic textus à Doctoribus allegatur: Nam dum decidit beneficiatum propterea esse inhabilem ad obtinendum aliud beneficium, quia eidem servire non potest, necessariò supponit utrumque requirere personale servitium, Nulli enim dubium esset quin Beneficiatus esset idoneus ad inserviendum alteri Ecclesiæ per substitutum, ut hic per Abb. n. 5. Idcircò igitur ut dicatur non idoneus, qui non potest utrique per se ipsum inservire, cùm non sit possibile, ut simul corporaliter adsit, & ministret in duabus Ecclesiis, *c. Acutus; & c. Presbiteros* 16. *q.* 1. *l. Sicut ceno, §. Si duobus vehiculum, ff. commod.* & notatur per Innoc. & DD. *in c. Bonæ, il primo, de Postulat. Prælat.* & per Host. *hic n.* 6. *vers. Sed puto quòd alia sit mens.*

Secunda conclusio est. Si beneficium ex fundatione, vel
6 aliàs personalem residentiam non requirat, prout hodiè non requiruntbeneficia simplicia ex generali consuetudine, ut dixi *in c. Licet, n.... supra eod.* hic beneficiatus de jure communi est inhabilis ad aliud beneficium obtinendum, prout hic concludit Host. *n.* 8. *in ver. In eodem* Ergò, inquit, à contrario si quis haberet beneficium quod non requireret residentiam, idoneus reputaretur, ut notatur *in cap. fin. de Cler. non resid.* & sequuntur Joan. Andr. *n.* 3. *in ver. Non possunt.* Anchar. *in* 1. *notab. in fine*, & Abb. *n.* 3. In hujusmodi enim beneficiis cessat ratio personalis servitii hic considerata.

Verum hodiè hæc aliter se habent propter jus novissimum
7 Conc. Trident. *in c.* 17. *sess.* 24. quo statutum est, ut in posterum unum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur. Quod quidem si ad vitam ejus, cui confertur, honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilominùs aliud simplex sufficiens, dummodò utrumque personalem residentiam non requirat; eidem conferri. Quo decreto in multis sublatæ sunt veterum Doctorum opiniones in materia incompatibilitatis beneficiorum simplicium.

Primò enim dum decernit unum tantùm beneficium esse singulis conferendum, sustulit opinionem illorum, qui asseruerunt, Clericum posse duas præbendas, seu duo beneficia simplicia obtinere, saltem ex dispensatione Episcopi. Quod tenuit glos. *in d. cap. Dudum, il secundo, in ver. Intitulatam, post med. vers. Quid dicemus de aliis Clericis, supra de elect.* Hodiè enim hoc amplius non licet, cùm Episcopi nequeant contra hoc decretum generalis Conc. dispensare, ut scripsi latissimè *in c. fin. supra de fil. Presbit.*

Deindè dum statuit, obtinenti unum beneficium insufficiens posse nihilominùs aliud sufficiens conferri, correxit opinionem Host. *hic num.* 8. ubi post multa concludit sic: *Considerata igitur verbis, & intentione hujus Capituli, expone quod hic dicitur, & beneficiati, id est, quocumque titulo allegati etiam viginti solidorum, ut patet in cap. Conquerente, supra de Cler. non residen. Imò & quantùmcumque simpliciter beneficiati sint, repelli possunt. Cum enim hic dicat simpliciter, & indistinctè beneficiati; simpliciter & indistinctè hoc intelligi oportet.* Ita Host. cujus opinio, ut vides, corrigitur à Conc. quia insufficienter beneficiatus non repellitur à secundo; licet revera Host. videatur loqui de beneficiis personalem residentiam requirentibus, ut dictum est *supra n.* 6. quæ etiam ex Concilio sunt incompatibilia, quantumcumque modici sint valoris, ut paulò) inferius dicetur.

Tertiò, dum decidit obtinenti insufficiens, posse conferri 8
secundum, dummodò utrumque personalem residentiam non requirat, à contrario sensu correxit opinionem DD. de quibus *supra eod. n.* 6? qui restrinxerunt hanc decretalem ad beneficia personalem residentiam requirentia existimante obtinentem simplex beneficium, cui non sit annexum personale servitium, non esse habilem ad aliud obtirendum, licèt primum sit sufficiens. Secùs enim est post Conc. ut mox dicetur.

Quartò in iisdem verbis *Dummodò utrumque*, abrogavit antiquos Canones, qui permittebant ut Episcopi possent uni conferre duas Parochiales, vel aliàs incompatibilia beneficia, quorum redditus ita erant tenues, ut proprium Sacerdotem non possent convenienter alere, ut *in cap. Unio, in fin.* 10. *quæst.* 3. *& in c. Eam te, supra de ætat, & qualit.* & notat. glos. præallег. *in d. c. Dudum, il secondo, in ver. Intitularam, vers. Item propter paupertatem Ecclesiarum*: hodiè enim hoc corrigitur, quia ex Conc. obtinenti beneficium quantumcumque insufficiens; non potest Ordinarius conferre secundum, si utrumque requirat personalem residentiam.

Hoc tamen non ita intelligi debet, ut collatio secundi incompatibilis sit nulla, imò enim valida est, sed adepta illius 9
pacifica possessione vacat primum; ac si beneficiatus utrumque retinere perrexerit, utroque ipso jure privatus exiliit per decretalem *De multa supra eod* innovatam, & ad omnia incompatibilia ampliatam à Conc. Trid. *in c.* 4. *sess.* 7. Et ita aliàs declaravit S. Congreg. ejusdem Conc. interpres, licet dissentiente Card. Alciato, cujus fundamenta retuli *in c. Quia nonnulli, supra tit. proximo.*

Tertiò nota, ad beneficium Ecclesiasticum obtinendum 10
quem non esse idoneum ante decimumquartum annum; hic enim pueri dicuntur non idonei ad beneficium. Puer autem proprie quis dicitur à septennio usque ad annum decimumquartum, *c. Pueri* 22. *q.* 5. *c. Indecorum, & c. Ex rotione,* 11
supra de ætat. & qualit. gloss. 1 *hic*, Butr. *num.* 5. Dixi *in cap. cùm sit de converf. conjug.* ubi hominum ætates distinxi post glossam in procemio Sixti in verbo *Perfectus* & Turrec. *in c. in singulis* 77. *dist.* & quamvis glossa prima præallegata, vers. *Quid ergo*: primò videatur intelligere hoc capitulum de pueris ante septennium, quia tunc servire non possunt, quia nec discretionem habent, undè non reputantur idonei. Secùs verò post septem annos, quoniam sunt doli capaces, *c. pueris infrà de delict. puer. & hoc per c. de his* 28. *dist. c. in singulis & c. Quicumque* 77. *dist.* tamen posteà ab hac opinione videtur recedere, dum dicit standum esse huic capitulo tanquam posteriori. Atque ita glossa videtur residere in prima opinione, videlicet ut pueri ante decimum quartum annum non sint habiles ad beneficium obtinendum, cùm sint impotentes ad serviendum propter defectum ætatis, prout eam intelligit Card. hic *numero septimo* & Abbas *num.*

Sed oppositum tenet glossa Joannis Andreæ *in c. si eo tempore* in verbo *ætatem de refer. lib.* 6. ubi concludit pueros septennes & majores septennio esse idoneos ad Canonias & præbendas Cathedralis Ecclesiæ & beneficia non curata, quia cùm in ætate possint ordinari, ergò & in beneficio intitulari, arg. *c. cùm secundum supra eodem*; & sequuntur Butr. *num.* 5. & Card. *num.* 10. vers. *secundo casu*, dicens opinionem Joann. Andr. melius de Jure probari; & idem Butr. *in d. c. si eo tempore num.* 15. ubi dicit opinionem Bernardi, quod minor quatuordecim: major septennio sit idoneus ad simplicia, esse communiorem & veram; & pro ea videtur textus *in c. ex eo de elect. lib.* 6. ubi impubes fuit provisus de Canonicatu & interim ejus vox suspenditur; & quamvis Archid. ibi dicat puerum illum fuisse promotum dispensativè, tamen secundum Card. hoc est divinare; & hanc opinionem Joan. Andr. servavit Curia usque ad tem-

cum parochialis tenetur in parochiali residere tanquam in digniori.

17 *Præbendarum tenuitati in Cathedralibus & Collegiatis insignibus qua ratione Episcopus providere possit ex Concilio Tridentino.*

18 *Annò illis unire possit de consensu Capituli aliquot portiones ejusdem Ecclesiæ & num. seqq. usque ad n. 24.*

19 *Uniones sunt odiosæ & restringendæ.*

20 *Beneficii appellatione non venit beneficium existens in Cathedrali.*

21 *Portiones existentes in Cathedralibus vel Collegiatis insignibus personalem residentiam requirunt.*

Beneficia simplicia ex generali consuetudine non requirunt residentiam ibidem.

22 *Capella appellatione non venit portio.*

23 *Capellanorum tenuitati, aut fabricæ, vel Sacristiæ in Cathedrali Episcopus providere non potest remedio cap. 15 sess. 24. Concil. Trid.*

24 *Unire an possit Episcopus beneficia simplicia mensæ Capitulari ob præbendarum tenuitatem in vim Concil. Trid. & num. 27.*

25 *Unio beneficii facta ab Episcopo mensæ Capitulari etiam de Capituli consensu de jure communi est ipso jure nulla.*

26 *Et ad hoc requiritur autoritas Papæ, nec sufficit Metropolitani.*

27 *Uniendi facultas extendi non debet de casu ad correctionem juris communis.*

28 *Unio beneficium simpliciorum facta ab Episcopo mensæ Capitulari, an valeat si in Ecclesia nullæ sint præbendæ distinctæ, sed tantùm massa communis in distributionibus consistens & num. seqq. usque ad n. 33.*

29 *Capitulum potest in facto proprio autorizare ubi agitur principaliter de interesse singulorum & secundariò de interesse Capituli, sed non è contra.*

30 *Unio fieri non potest ab Episcopo portionibus privilegiatis.*

31 *Massa communis, cujus redditus omnes in distributionibus consistunt, non succedit loco præbendæ quoad effectum unionis.*

32 *Autoritas in facto proprio ita demum interponi potest palam & bona fide, si hoc fiat coram superiore.*

33 *Curatus & Rector parochialis annexæ quis dicatur & n. seqq. usque in finem.*

Quid si parochialis sit annexa præbendæ Canonicali n. 35.

Et quid si sit annexa Capitulo vel mensæ Capitulari n. 41.

Et quid si assignata sit certa portio super fructibus parochialis alicui ex Canonicis vel Capitulo, num. 42.

34 *Unio quotuplex sit.*

35 *Canonicorum redditus quot modis augeri possint ex proventibus Ecclesiæ parochialis & n. seqq. usque in fin.*

36 *Cura habitualis in foro animæ an sit penes canonicum, cujus præbendæ unita est parochialis.*

37 *Ætas viginti quinque annorum an requiratur ad obtinendam præbendam, cui annexa est parochialis & n. 39.*

38 *Vicarii potestas an extinguatur extinctæ potestate principalis Prælati & num. 40.*

41 *In Vicarium perpetuum S. Petri de Urbe translatum est solum curæ exercitium privativæ ad capitulum, cura verò habitu penes capitulum remansit.*

43 *Pensio super fructibus Parochialis an possit ab Episcopo constitui pro augendis redditibus præbendæ vel mensæ Capitularis.*

1 EXpositi. Propter paupertatem præbendarum Ecclesiæ Cathedralis possunt eis annecti Capellæ, reservata ipsorum Presbiteris congrua portione, hoc dicit. Primò ponit supplicationem. Secundò provisionem, ibi, *si evidens.*

Nota primò ibi, *Concilii Generalis*, ubicumque in jure simpliciter fit mentio de generali Conc. semper intelligi de Conc. Lateranensi sub Innoc. III. ut *hic, & in c. Ecclesia vestra, il. 2. de elect. in cap. Quamquam, & in c. Si cui, eod. tit. lib. 6. cum simil.* & notat glos. 2. *in cap. fin. de Capell. Monachor.* Idque non per antonomasiam, sed ad differentiam alterius Concil. Lateranensis paulò ante celebrati sub Alexandro III. ut probavi *in cap. 1. à n. 1. usque ad n. 12. supra de Summa Trinit. & fid. Cathol.*

3 Secundò nota, Capellæ appellatione venire Parochialem Ecclesiam, nam de parochialibus intelligitur hæc littera secundum omnes, cùm referat se ad Conc. generale, quod de illis loquitur *in cap. Extirpandæ, supra eod. & hic* notat Ab. *n. 6.* Quandoque tamen nomine Capellæ intelligitur Ecclesia Collegiata, ut *in cap. Cum Capelli, infra, de privileg.* Quandoque domus religiosa, seu Monasterium, ut *infra de Capell. Monach. per tot.* & ibi Abb. *in rubr.* & fusius Specul. *eod. tit.* frequentiùs autem Capellæ nomine intelligimus vel Sacellum, id est locum Deo consecratum intus, vel extra Ecclesiam, *c. Quisquis, vers. Capellæ, 17. q. 4.* Paul de Cittadin *in tract. de Jurepatr. p. 3. quæst. 32. Prima causæ, n. 43. vers. Secundò sciendum est, quod Capella dicitur locus*, & Lambert. *in cod. tract. part. 1. lib. 1. art. 6. quæst. 11. fol. 97. in fin.* vel altaria in eisdem Sacellis constructa, de quorum natura multa cumulat Felin. *in c.* Ex *parte, il 2. n. 1. & seq. supra de rescript.* vel Capellanias sive perpetuas, sive manuales cum onere Missarum celebrandarum de quibus egi latissimè *in c. 1. supra hic ætat. & qualit.* Licèt ut plurimum Capella, altare, & Capellania, pro eodem accipiantur, ut probat glos. 1. in Clem. 2. *vers. Quinto, quid de Capellanis, vel beneficiis altarium, de decim.* Felin. *in d. cap.* Ex *parte, n. 2. vers. Naturam vero istorum altarium, sive Capellarum*, & Quintil. Mandos. *in reg. de Annal. quæst. 17. n. 2.* qui etiam *n. 5.* distinguit quatuor Capellarum species. Frequenter etiam Capellarum nomen usurpamus pro oratoriis seu privatis, seu publicis. Quorum species distinguit idem Mandos. *loco citat. n. 8.* & de his vide quæ nos plenè adnotavimus *in c. In his, à n. 1. usque in fin. de privileg.* Interdum etiam Capellæ dicuntur Sacrorum solemnia, quæ coram Papa, & Cardinalibus peraguntur, ut per Cardin. Paleott. *de Sacro Consistor. consultat. part. 5. quæst. 11. pag. 313 lit.* B. & de his Capellis Pontificiis plura sanxit Sixtus V. in Constitutione, quæ incipit, *Egregia, in Bullar. tom. 2. pag. 517.*

4 Tertiò nota ibi, *Non fuerunt concessæ Capellæ*, textum expressum secundum Abb. Antiq. quod non potest quis retinere cum præbenda Parochialem Ecclesiam quæ illi non sit annexa. Circa quod Host. *hic in princ. vers. Si de hac materia*, ponit prolixam distinctionem, per quam dicit omnia jura contraria de hac materia loquentia ad veram consonantiam reduci, eamque ad litteram recitat, & probat Joan. Andr. *n. 4.* Hodiè hoc est expeditum jure novissimo Conc. Trid. cum Canonicatus in Cathedralibus, & Collegiatis Ecclesiis personalem residentiam requirant, *ut in cap. 12. sess. 24.* ac proindè sunt incompatibiles cum Parochialibus, ut *in cap. 4. sess. 7. & c. 17. sess. 24.*

Quartò nota ibi, *si evidens necessitas, vel utilitas*, duas causas, propter quas Ecclesia Parochialis de jure communi licitè potest uniri Præbendæ secundum Card. & Anchar. *in 2. notab.* & Abb. *in 4. notab.* Una est propter evidentem necessitatem, id est cùm ob præbendarum tenuitatem non reperiuntur qui velint acceptare Canonicatus, & ita Ecclesia debito servitio destituitur. Altera est propter utilitatem, quia licet reperiantur, non tamen sunt idonei, & convenientes dignitati Ecclesiæ Cathedralis, puta quia sunt simplices, & idiotæ, & meliores non inveniuntur. Ex hoc enim damnificantur Ecclesiæ Cathedrales, cùm non sint personæ idoneæ, quæ tantæ paupertati velint se alligare, & indeoens etiam sit ut cogantur mendicare, ut *c. 1. infra de Cler. ægrot. & cap. Cum secundum, sup. eod.* secundum Host. *hic in princ. in ver. Sustentari.* Joan. Andr. *num. 1. in eod. ver.* & Card. *in primò notab.* Et considera hic nullam fieri mentionem de tertia causa, videlicet de prerogativa personæ, de qua *in c. De multa in fin. supra eod.* sed tantummodo de necessitate, vel utilitate Ecclesiæ. Ex quo notabiliter infert Abb. *hic n. 5.* ut quamvis prærogativa personæ interdum sit justa causa dispensandi ad plura incompatibilia, ut *in d. c. De multa*, non tamen est justa causa annectendi unum beneficium alteri, quia fieret præjudicium ipsis beneficiis, cùm unum veniret accessoriè ad aliud. Dic clariùs propter prærogativam personæ, quæ est causa temporalis, & extinguitur cum persona, non posse fieri unionem perpetuam in præjudicium beneficii annexi, quia limitata causa, &c. Clem. *Ne Romani, §. Ea tamen provisio, de elect.* & de unione perpetua loquitur hoc cap. Undè nihil mirum si de prærogativa personæ nullam fecit mentionem. Unio autem ad vitam non est propriè unio, sed magis quædam palliata dispensatio, Put. *decis. 246. n. 3. lib. 1.* Cassard. *decis. 3. n. 3 de Judic.* & hodiè prohibita est à Conc. Trident. *in c. 4.* ibi, *sive per viam unionis ad vitam, sess. 7. & c. 17. §. Illi vero, sess. 24.*

Quintò nota ibi, *reservata congrua Capellarum Presbiteris portione*, quotiescumqum Parochialis Ecclesia unitur præbendæ, hoc semper esse attendendum ut superest congrua portio pro Vicario curam animarum exercente, ut hic, *& in c. Pastoralis, supra de his quæ fiunt à prælat. & in cap. Extirpandæ, §. Qui verò, supra eod.* alioquin abstinendum erit ab annexione, quia, ut notabiliter inquit Host. *hic n. 2.* tolerabilius est, ut Canonicus egeat, quàm Rector Ecclesiæ. Quod dictum sequuntur Joan. Andr. *n. 4. in ver. Prævia*, Hent. Boich *in fin.* Butr. *n. 6.* Imol. & Anchar. ambo *n. 3.* & Abb. *n. 7.* & tunc secundum eos providebitur Canonicis, ut notatur *in c. De rectoribus in glos. ult. infra de Cler. ægrot* & hodiè ut dicam *infra n. 17.*

Ultimò nota Episcopum de jure communi posse augere reddituus tenues præbendarum annectendo illis Parochiales Ecclesias, ut hic est casus secundum unam lecturam, quæ communiter recipitur, nam licet aliqui intelligant hujusmodi unionem fieri posse ab Episcopo autoritate Apostolica, quos

tacito nomine hic refert Innoc. *in fin.* tamen communis intellectus habet ut fieri possit etiam autoritate ordinaria, prout hic firmant Abb. Antiq. *in princ.* Host. & Joan. Andr. ambo *in ver. Poteris*, exponentes verbum illud, *poteris*, id est autoritate tua, arg. *cap. Vacante, supra eod. & cap. Sicut unire, infra de excess. Prælat.* & sequuntur Butr. *n. 4.* Card. *eodem n. in 2. qu.* & Anchar. *in 3. notab.* Idque communiter teneri testatur Imola *num. 2.* Addunt tamen Joan. Andr. & reliqui posse eum debere Episcopum hoc facere de Capituli consensu juxta textum in Clem. *Si una, de reb. Eccles. non alienan.* Et quod dictum est de præbendis, idem intelligas de Dignitatibus, quia eadem est ratio, & sic idem jus, *c. Tua, de consang. & affinit.* secundum Hostien. *in princ. in ver. eisdem*, Joan. Andr. *n. 3.* Cardin. *in 3. quæst. n. 5.* Imol. *in primò notab.* Anchar. *in 3. notab.* & Abb. *num. 8. vers. Et Credo.*

21 Verum hodiè hæc facultas uniendi Parochiales Ecclesias præbendis Cathedralium Ecclesiarum ob illarum paupertatem, ut in textu, vel Dignitatibus ob indentitatem rationis, adempta est Episcopis à Conc. Trident. *in c. 13. vers. In unionibus, sess. 24.* nam sancta Sinodus præcipuam rationem habens Ecclesiarum Parochialium ob animarum periculum statuit ut in unionibus, sive ob redditiuum tenuitatem, sive ob alias causas faciendis, Ecclesiæ Parochiales Monasterii, quibuscumque, aut Abbatiis, seu Dignitatibus, sive præbendis Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiatæ, sive aliis beneficiis simplicibus, aut Hospitalibus, Militiisve non uniantur, & quæ unitæ sunt, revideantur ab Ordin. juxta decretum sub Paulo III. editum *in c. 6. sess. 7.* Quare hæc decretalis si intelligatur de unione facienda ab Episcopo ordinaria autoritate, juxta communem intellectum, correcta est à Conc. *in d. c. 13.* Secùs si intelligantur de unione facienda autoritate Apostolica, secundum aliam lecturam, quia Conc. non ligat Papam, sed ligatur ab ipso, *c. Significasti*, & ibi Jo. Andr. *n. 10.* & reliqui *supra de elect.*

22 Sed hic incidit dubitatio; Quid de unionibus Parochialium, quæ fiunt præbendis sine suppressione, ut cum duo beneficia æquè principaliter uniuntur, & utrumque per se remanet, nec immutat statum aut naturam suam, juxta notata per glos. *in c. 1. infra Ne sed. vacan.*

Et primo intuitu videtur dicendum hanc speciem unionis non comprehendi in prohibitione Concil. quia nullum præjudicium fit Parochiali sic unitæ, *cap. Et temporis 16. q. 1.* Sicut fit per unionem accessoriam, seu subjectivam, per quam Ecclesia unita amittit titulum, & non beneficii juxta distinctionem Felin. *in c. In nostra, in 33. coroll. n. 30 de rescript.* post Oldr. *cons. 257. n. 15.* Rota *decis. 378. alias 11. de reb. Eccles. non alienan. in antiq.* Cassad. *decis. 2. num. 6. de union.* Item hæc species unionis non facit Canonicatum curatum, nec beneficium simplex, cui sic unitur Parochialis, desinit esse simplex, ut post Oldrad. *cons. 223. post. princ.* tenet Samen. *in reg. de Idiom. quæst. 11. num 6.* & notant. glos. & DD *in c. Super eo, de præb. lib. 6.* Item Concilium non prohibet ne Parochiales, & præbendæ ad invicem uniantur, sed ne Parochiales uniantur præbendis. Quæ verba videntur importare unionem accessoriam non autem æquè principalem *d. c. Super eo, de declarat.* Felin. *loco citato.* Item hac interpretatione minus corrigitur jus commune, *l. 1. C. de in offic. dotib. cap. Cùm expediat, de elect. lib. 6. cum similib.*

23 In contrarium facit, quia interest Ecclesiæ habere suum propium Rectorem, *c. Cum non ignores, supra eod.* At per hujusmodi unionem, tametsi unumquodque beneficium retineat sua jura, & privilegia; tamen unus est Rector utriusque, *d. cap. Et temporis qualitas*, & ibi glos. *in ver. Unire, 16. quæst. 1. & d. c. 1. Ne sede vacan.* Marian Socin. *in c. Sicut unire, in 2. articulo principali, n. 6. de excess. Prælat* Præterea unio requirit causam necessitatis, vel utilitatis Ecclesiæ, ut hic patet, alioquin non valet etiamsi fiat ab Ordinario servata juris forma, ut tenent Imol. & Abb. *hic*, Oldrad. *cons. 261. & seq.* Marian. Socin. *in d. c. Sicut unire, in 5. artic. principali, n. 90.* Rota *decis. 133. nu. 3. part. 2 diverss.* Hujusmodi autem unio tantùm abest, ut habeat causam necessitatis, vel utilitatis, ut potius utrique beneficio sit damnosa. Parochiali quidem, quia patitur fructuum dismembrationem, nec amplius habet peculiarem Rectorem, sed communem cum præbenda, ut dictum est. Præbendæ verò, quia licet illi accrescant redditus, tamen decrescit servitium & minuitur divinus cultus, ad quem beneficia Ecclesiastica sunt constituta, *c. fin. de rescr. lib. 6.* Concil. Trid. *c. 3. sess. 21.* Nam Canonicus, cujus præbenda unita est cum Parochiali æquè principaliter, tenetur in Parochiali residere tanquam in digniori, ut in Constit. Pii V. *Cupientes, in Bullar. tom. 2. pag. 262.* Nec obstat *c. Extirpandæ, §. Qui verò, supra eod.* quia loquitur in casu, in quo Parochialis annexa est dignitati accessoriè, ut ibi dixi *nu. 27. & 29.* Quòd si tenetur residere in Cathedrali, Parochialis debito servitio destitueretur, & tamen decretum *d. c. 13.* prohibet uniones ex quibusvis causis faciendas, ergò fortius hanc, quæ nocet utrique beneficio. Et hoc puto verius, quia præbendarum tenuitati alia ratione Concil. providerì voluit, quàm per unionem Parochialium Ecclesiarum: nam *in c. 15. sess. 24.* decrevit ut in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus, ubi frequentes, adeoque tenues sunt præbendæ simul cum distributionibus quotidianis, ut sustinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & personarum qualitate non sufficiant, liceat Episcopis cum consensu Capituli, vel aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia iis unire, vel si hac ratione provideri non possit, aliquas ex iis supprimere, & illarum fructus reliquarum distributionibus applicare. 17

24 Quæro, An Episcopus facultate sibi tributa decreto Conc. *d. c. 15. sess. 24.* possit cum consensu Capituli unire aliquot ejusdem Ecclesiæ portiones præbendis Canonicalibus, quarum fructus adeò sunt tenues ut sustinendo decenti Canonicorum gradui non sufficiant. 18

Videtur respondendum non posse. Nam Concilium *d. c. 13.* extendi non debet ad alia beneficia, quàm ad ea de quibus loquitur, scilicet ad beneficia, & præbendas Canonicales, cùm versemur in materia unionum quæ sunt odiosæ, à jure exorbitantes, ambitiosæ, & restringendæ, *c. Sanctorum 70. dist.* per quem textum ita respondit Calderin. *cons. 13. An unio, sub tit. de rebus Eccles. non alien.* quem refert, & sequitur Duc. *cons. 233. Visto tenore, n. 6.* & Quintil. Mandos. *in reg. 52. quæst. 6. n. 12.* 19

Deindè *d. c. 15.* dat Episcopo duplicem facultatem. Prima facultas est uniendi beneficia simplicia, quorum appellatione non veniunt portiones Cathedralium. Tum quia appellatione beneficii non venit beneficium existens in Cathedrali, *cap. Quamvis in 1. & 2. responso de præben. lib. 6.* Rota *in antiq. decis. 2. de fil. Presbyter. & decis. 4. de offic. Ordin.* Joan. de Selva *in tract. de benefic. quæst. 11 part. 3. num. 117.* Tum quia hæ portiones existentes in Cathedrali residentiam requirunt ex Concil. *c. 12. §. Præterea sess. 24.* quam non requirunt beneficia simplicia ex generali consuetudine, glos. *in c. Gratiæ, in ver. De jure tuneri de rescr. in 6.* Lap. *allegat. 36. in princ.* Rebuff. post alios *in Praxi, tit. Dispensatio de non residen. n. 8.* 20 21

Alia facultas est aliquas præbendas supprimendi cæterasque ad pauciorem numerum redigendi. Appellatione autem præbendarum de quibus loquitur Concilium, itidem non venit portio non solùm quia quandò Capitulum voluit comprehendere portiones; id expressit, ut in d. §. *Præterea*; sed etiam quia manifestè loquitur de præbendis Canonicalibus, cùm requirat eas adeò esse tenues ut sustinendo decenti Canonicorum gradui non sufficiant. Et dum posteà dat facultatem uniendi, loquitur de eisdem præbendis Canonicalibus, quod non potest contingere in portionibus, quarum suppressio non diminuit numerum Canonicorum. 22

Confirmatur, quia Concilium ejusmodi facultatem adeò ampliavit ut voluerit eam procedere, non obstante reservatione vel affectione; cùm tamen de Jure communi Episcopus non posset unire reservata vel affecta saltem, ut unio tunc posset effectum sortiri. Rota *decis. 658. alias 6. de reb. Eccles. non alien. in antiq.* Collect. *in c. sicut unire, num. 6.* & ibi dixi *num. 22. infrà de excess. Prælat.* & ideò Concilium magis est strictè intelligendum ad limites verborum, *capite Quæ à Jure de regulis Juris, libro sexto.* 23

Demùm ortâ dubitatione, an ob tenuitatem Capellanorum Ecclesiæ Cathedralis pro Divini cultûs augmento vel ob tenuitatem redditiuum Fabricæ vel Sacristiæ Ecclesiæ Cathedralis, liceat Episcopis uti remedio, *c. 15. sess. 24.* Sacra Congregatio censuit non licere. Ergò si Concilium quà parte loquitur de præbendis Canonicalibus, non extenditur ad Capellas vel Fabricam aut Sacristiam; longè minùs ubi loquitur de Beneficiis simplicibus extendi debet ad portiones; nam respectu præbendarum quibus fit unio: dispositio Concilii est favorabilis, cùm per eam augeantur redditus Canonicorum ob causam necessitatis vel utilitatis Ecclesiæ, ut hic patet. At verò respectu Beneficiorum simplicium est odiosa, cùm per unionem titulus & nomen beneficii annexi extinguatur, *c. super eo de præb. lib. 6.* Oldr. *cons. 257. factum tale est n. 15.* Rota *dec. 370. aliàs 11. de reb. Eccles. non alien.* 24

Ulteriùs quæro, an Episcopus ex Decreto Concilii in eod. cap. *15. sess. 24.* uedum præbendis Canonicorum; sed etiam ipsi Capitulo seu Capitulari mensæ beneficia simplicia unire possit, ubi frequentes atque adeò tenues sunt præbendæ, ut sustinendo decenti Canonicorum gradui non sufficiant. 25

Ex Juris communis dispositione manifestum est irritam esse unionem Beneficii factam ab Episcopo mensæ Capitulari, etiam suo consentiente Capitulo, ut est casus in clem. *si una, §. Quòd si Episcopus*, ubi omnes *de reb. Eccles. non alien.* & notant hic Joannes Andreas *num. 2. in fine* in verbo *Poteris*, Imola *num. 3.* & reliqui. Rationem assignat glossa communiter approbata in d. clem. *si una* in verbo *Ca-*

36 *nestate tantùm; ait enim, per pueritiam & alios defectus, quibus tollitur usus rationis, præstatur impedimentum actui; & ideò omnia illa Sacramenta, quæ actum requirunt suscipientis talibus non competunt sicut pœnitentia Matrimonium & hujusmodi. Sed quia potestates infusæ sunt priores actibus sicut & naturales, quamvis acquisitæ sint posteriores remoto autem posteriori non tollitur prius; ideò omnia Sacramenta in quibus non requiritur actus suscipientis de necessitate Sacramenti, sed potestas aliqua spiritualis divinitus datur possunt pueri suscipere & alii qui usu rationis carent, hac tamen distinctione habita, quod in minoribus Ordinibus requiritur discretionis tempus de honestate propter dignitatem Sacramenti sed non de necessitate præcepti, neque de necessitate Sacramenti. Undè aliqui, si necessitas adsit & spes profectus, ad minores Ordines possunt ante annos discretionis promoveri sine*
37 *peccato & suscipiunt Ordinem, quia quamvis tunc non sint idonei ad officia, quæ eis committuntur, tamen per assuetudinem idonei redduntur, sed ad majores Ordines requiritur usus rationis & de honestate & de necessitate præcepti propter votum continentiæ, quod habent annexum & quia etiam eis Sacramenta tractanda committuntur. Sed ad Episcopatum, ubi in corpus mysticum accipitur potestas, requiritur actus suscipientis curam Pastoralem; & ideò est etiam de necessitate*
38 *consecrationis Episcopalis, quòd usum rationis habeat. Quidam autem dicunt quòd ad omnes Ordines requiritur usus rationis de necessitate Sacramenti, sed eorum dictum ratione vel autoritate non confirmatur.* Hæc D. Thom. Et idem docuit ibidem S. Bonavent. quos refert & sequitur Cardinal. Turrecrem. *in cap. Subdiaconus num.* 2. & ibi etiam Præpos. *eod. num.* 77. *dist.* Imò plus dicunt Hugo & Archid. ibidem, videlicet in cunis posse puerum esse Sacerdotem & Episcopum & omnes Ordines recipere.

39 Porrò doctrina hæc D. Thom. in eo quod pertinet ad necessitatem Sacramenti communiter recipitur & probatur efficaciter *in cap.* 1. *de Cleric. per salt. prom.* ubi promotus ad minores Ordines infra annos discretionis non reordinatur, sed permittitur in eis ministrare, quod non fieret nisi verum Ordinem suscepisset. Item probatur à Scoto relato à Præpos. *in eod. cap. Subdiaconus, num.* 3. quia respectu cujuscumque Sacramenti non iterabilis non requiritur ex parte
40 suscipientis necessariò aliqua dispositio præcedens dispositionem Sacramenti, sed requiritur tantùm non factio vel positio contraria obicis actualis ad hoc *cap. Majores in fin. infra de baptism.* ubi hoc est expressum. Sed nihil horum est in puero ante usum rationis, quia nec factio contrarii esse potest, nec deliberatio voluntatis. Ergò puerilis ætas non excludit susceptionem cujuscumque Ordinis sacri.

Sed quoad necessitatem præcepti supradicta distinctio inter Ordines minores & sacros non procedit, quia obstat Clem. 1. *de ætat. & qual.* secundum Silvest. *in ver. Ordo* 4. *num.* 1. *vers. Et tertiò.* Sed certè illa Clem. loquitur tantùm de ætate præficiendorum; at de Ordine nihil dicit, prout etiam ibi advertit Joan. Andr. in glossâ *in verb. Ætate.* Verum est tamen prædictam distinctionem quoad necessitatem præcepti adhuc non procedere; quia ex *cap. Nullus de tempor. ord. lib.* 6. & ex Pontificali Romano prohibitum est Episcopis primam tonsuram vel minores Ordines conferre ante septimum annum completum & sic puero non habenti usum rationis. Undè dubitari non potest quin hodiè hoc sit in præcepto.

Idem apertiùs constat ex Constitutione Sixti V. quæ in-
41 cipit, *Sanctum & salutare*, edita nonis Januarii 1588. ubi statuitur, *ut Episcopus, qui ad primam tonsuram vel minores aut sacros Ordines quemcumque sæcularem aut regularem ante ætatem per sacri generalis* Trid. *Conc. decret, primæ tonsuræ, ac cuique ordini præscriptam aut non servatis temporum interstitiis Clericali caractere insigniverit aut ad Ordines minores, vel sacros ut præfertur, vel aliàs malè promoverit, ut in eo in quo deliquit puniatur à collatione quorumcumque ordinum, atque adeò ipsius tonsuræ & ab executione omnium munerum Pontificalium eo ipso suspensus & ab ingressu Ecclesiæ interdictus existat.* Hæc ibi. Et quamvis verba illa Constitutionis, *Per Sacri Trident. Concilii decreta primæ tonsuræ & cuique ordini præscriptam*, fortè per ministrorum incuriam irrepserint; quia revera Concil. Trident. nullam ætatem præfixit primæ tonsuræ, aut minoribus Ordinibus ut ex Sac. Congregationis sententia dictum est suprà *n.* 21. Quidquid tamen sit, certum est Episcopis districtè prohibitum esse quemquam ad primam tonsuram vel alios Ordines promovere ante ætatem legitimam. Præthereà dici potest etiam ex Concilio non debere quem tonsurari ante usum rationis; id enim non obscurè colligitur ex *capite.* 4. *sess.* 23. dum statuitur *ut prima tonsura non initientur de quibus probabilis conjectura non sit eos non sæcularis judicii fugiendi fraude, sed ut Deo fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus elegisse*, hujusmodi enim electio & propositum voluntatis non cadit in pueros ante usum rationis, *l. Si infanti, cod. de jure delib. l.* 1. *cod. de fals. mon. c. ex parte*, il 1. *inf. de corp. viciat.* Et hoc modo salvari possunt verba Bullæ, tacitè enim Conc. præscripsit ætatem majorem infantia, dum requisivit electionem generis vitæ in promovendis ad primam tonsuram. Quod etiam tacitè videtur sanxisse de Ordinibus minoribus, dum *in cap.* 11. ejusdem sessionis eos promoveri jubet, qui saltem linguam latinam intelligunt. Undè usus rationis tam ex præscripto sacrorum Canonum, quàm ex mente Tridentinæ Sinodi in promovendis exigitur non tantùm de honestate, sed etiam ex necessitate præcepti. Hic tamen omittendum non est suprascriptam constitutionem Sixti V. exceptis pœnis contra Simoniacè ordinantes vel ordinatos fuisse redactam ad terminos juris Constitutionis Pii II. & Concilii Trident. per Clementem VIII. in Bulla, quæ incipit, *Romanum Pontificem, edita pridie Kalend. Martii* 1595. *in Bullar. tom.* 3. *pag.* 54. Cæterùm expleto septennio pueri etiam de ho- 42
nestate ad minores Ordines promoveri possunt, quia sufficit ut ordinandus in ea ætate sit constitutus, ut virtutibus erudiri possit, quod probè fieri potest septimo anno absoluto, tunc enim dicitur homo pervenisse ad eam, quam discretionis ætatem appellant, *cap.* 1. 30. *qu.* 2. *cap. Omnis utriusque*, ubi gloss. & DD. *de pœnit. & remiss.* & tantùm habet cognitionis & intelligentiæ, quantùm de honestate sat est ad nudum illum actum susceptionis Ordinum, qui nec officii, nec ministerii tam sancti, atque solemnis sunt, ut à pueris nequeant expleri, *cap. Perlectis* 25. *dist.* Et quemadmodum ad ineunda sponsalia, quæ ad matrimonium carnale præambula dicuntur, ætas septennii sufficit, *dict. cap.* 130. *qu.* 43
2. *cap. Litteras, de desp. impub.* eò quòd voluntas, ac naturalis consensus cadat etiam in impuberem post septimum annum; *d. l. Si infanti*, juncta, *l. Potuit cod. de jure de lib.* ita etiam sufficere debet ad ineunda spiritualia in minoribus enim Ordinibus constituto adhuc remanet libertas retrocedendi, *cap. un. de bigam. lib.* 6. *cap.* 1. *de Cler. conjug. eod. lib. cap. Joannes & cap. Cùm olim infra eod. tit. cap.* 1. *de vita & honest. Cler.* & Clem. 1. *eod. tit.* & in illis conferendis ferè major ratio videtur habenda litteraturæ ac morum quàm ætatis. Quòd sensisse videntur Patres Concil. Trid. *sess.* 23. *cap.* 4. 5. 7. & 11. & Concil. Toletani II. *cap.* 1. *relati in d. cap.* 1. *De iis* 28. *dist.*

Temperanda est tamen hujusmodi consuetudo, ac redu- 44
cenda ad limites *d. cap.* 11. *sess.* 23. Nam etsi antiquitus omnes etiam uno die darentur, *cap. De eò de tempor. ord.* hodiè tamen nonnisi ex causa omnes simul conferri debent, sed per temporum interstitia, ut *in dict. cap.* 11. & in Constitutione Sixti V. superiùs relata.

Regula verò quam Antistites ordinantes servare ac præ oculis habere deberent, videtur sumenda à textu cum gloss. & aliis supra allegatis *in d. cap. In singulis* 77. *dist.* videlicet ut tres primi Ordines minores Ostiarii, Lectoris & Exorcistæ conferantur à septimo ad duodecimum annum & exindè ad quatuordecim ordinetur Acolitus.

DE CLERICO ÆGROTANTE,

VEL DEBILITATO.

Gregorius Candido Episcopo Urbe vetann.

CAPUT I.

CUm percussio corporalis, & infià. Fraternitatem tuam hortamur, quatenus latorem præsentium, ad percipienda quæ consueta sunt ab Ecclesia tua, ægritudo sua non debeat impedire. Quia si alii ejus essent exemplo deterriti, fortè non posset, qui militaret Ecclesiæ, inveniri, sed secundum ejus ordinem, quæcumque ei, si sanus esset poterant ministrari, de ipsa exiguitate, quæ Ecclesiæ potest accedere, fraternitas tua præbeat ægrotanti.

SUMMARIUM.

1 *INfirmus integrè percipit beneficii fructus.*
Verbum hortamur, quandoque est necessitatis.
3 *Clerici sunt humaniter tractandi, ne alii deterreantur à Clericatu.*
4 *Beneficio suo sine causa quis privari non debet etiam per Papam.*
5 *Papa volens sine rationabili causa turbare statum universalis Ecclesiæ non est tolerandus.*
6 *Clerici dicuntur milites Ecclesiæ.*
7 *Privilegia militibus concessa competunt etiam Clericis. Declaratur num.* 10.
8 *Donatio facta à Clerico concubinæ non valet, sicut nec facta meretrici à milite.*
9 *Clericus instar militis non convenitur, nisi in quantùm facere potest.*
19 *Ignorantia juris excusat militem, sed non Clericum.*
11 *Infirmo debentur etiam distributiones quotidianæ, dummodò infirmitas sit principalis causa non residendi & numer.* 26.
12 *Cæcus an teneantur Choro interesse ita ut alioquin non lucretur distributiones quotidianas & num. seqq. usque ad num.* 28.
13 *Distributiones quotidianæ debentur Canonico, qui amittit officium linguæ, quamvis Choro non intersit.*
14 *Oculorum Officium amisisse duriùs est, quàm linguæ.*
15 *Canonicorum munus est psallere in Choro.*
16 *Obligatio psallendi in Ecclesia est unica & individua.*
17 *In obligationibus individuis, qui non tenetur ad totum ad nihil tenetur.*
18 *Præceptum Ecclesiæ obligans ad aliquid certo modo faciendum, non obligat ad quamlibet ejus partem eo modo, quo fieri potest faciendam.*
19 *Horarum Canonicarum majorem partem qui recitare non potest ad partem superstitem quam potest non obligatur.*
20 *Jejunare obstrictus certâ die, si in ea non potest, non tenetur in alia.*
21 *Horas Canonicas recitare impeditus non tenetur alia die eas reassumere.*
22 *Opera nec solvi nec deberi nec peti pro parte potest.*
23 *Cæcus excusatur à muneribus personalibus.*
24 *Infirmus qui horas Canonicas recitare non potest non tenetur illas audire.*
25 *Cæcus non tenetur dicere Horas Canonicas.*
27 *Cæcus tanquam miserabilis persona est sub protectione Ecclesiæ.*
28 *Canonicus infirmus an percipere debeat etiam portionem quotidianarum distributionum quæ à Canonicis absentibus amissa inservientibus accresceret & numer. seqq. usque in fin.*
29 *Infirmus juris fictione habetur pro interessente.*
30 *Lex loquens in casu vero an habeat locum in casu ficto.*
31 *Ficta præsentia, an æquiparetur veræ.*
32 *Portio portioni accrescit non personæ & assumit naturam portionis, cui accrescit.*

1 CUm *percussio.* Clericus infirmus integrè percipit beneficii sui fructus. Hoc dicit secundum Joan. Andr. & omnes. Ponit dictum & rationem interserit, ibi *Quia si alii* & est pars *cap. Cùm percussio* 7. *qu.* 1. ut patet ex suprascriptione.

Nota primò ibi, *hortamur*, hoc verbum quandòque ne-
2 cessitatem importare, ut hic per Innoc. & Hostiens. in princip. qui tamen loquuntur per dictionem *fortè*; Sed sine illa Cardin. *num.* 2. & Imol. *num.* 6. concordat textus *in cap.* 1. *infrà te testam.* ubi per hoc verbum, *hortamur*, demandatur causæ cognitio, & exponitur ibi à glossa, id est, *præcipimus.* Tu dic verba hortatoria ex sui natura esse consilii, non præcepti. Impropriantur tamen & præceptum inducunt, quandò subjecta materia hoc suadet, ut scripsi *in c. Canonum Statuta n.* 45. *supra de Constitut.*

3 Secundò nota ibi, *exemplo deteriti*, & signa præcipuam rationem ver. *Cleric. ægrotanti*, stipendia Ecclesiæ non sunt subtrahenda; nimirum quia si alii hoc exemplo essent perterriti, non reperirentur qui vellent Ecclesiæ deservire, ut in littera. Nam ut inquit Petr. de Anchar. *n.* 3. ex mala unius Clerici tractatione multi deterrentur; & multis minatur qui uni facit injuriam; sic & pœna unius est metus multorum, ad hoc *c. Clericos in fin. supra, de cohab. Cler. & mulier.* Ergò Clerici humaniter sunt tractandi, ne alii arceantur à Clericatu, ut hic per Card. *in* 3. & 4. *not.* Imol. *nu.* 6. & Jo. de Anan. *n.* 5. Quòd secundum eos facit contra collectores, qui nimis rigidè spoliant Clericos vita functos. Item contra eos, qui docent Clericos in fructibus beneficiorum suorum esse simplices usufructuarios, ac si essent Monachi. De quo tamen dic, ut plenè notavi *in c. Si quis sane n.* 3. 5. & 11. *usque ad n.* 17. *infra de pecul. Cler.* Ex prædictis collige ex eo, quod Clerici inhumaniter tractentur, & tempore ægritudinis priventur fructibus beneficiorum suorum, turbari statum Ecclesiæ nedum præsentem, sed etiam futurum. Undè singulariter infert Abbas *hic n.* 3. ut Clericus privari non debeat beneficio suo sine causa, etiam per Romanum 4
Pontificem, nam ut ipse ait, *Si existenti in infirmitate, & sic impotentia serviendi non debet subtrahi beneficium, ne ex hoc turbetur status Ecclesiæ, ut hic, Ergò longè minus ubi* 5
nulla subest causa rationabilis. Papa autem non est tolerandus volens turbare statum Ecclesiæ sine rationabili causa, ut notabiliter ait Innocentius *in c. Quantò n.* 5. *vers. Tamen si Papa alia faceret supra de consuet.* & fusius idem Abbas in sua *qu.* 1. incipien, *Episcopus, & quidam Rector.* Sed circa hoc ultimum dictum Innoc. vide quod scripsi *in c. Significasti n.* 66. *supra de elect.*

Tertiò nota ibi, *militare.* Clericos dici milites Ecclesiæ, 6
ut hic. Item cœlestes milites, ut *in c. Christianis* 11. *q.* 1.

& c. Degradatio, de pœn. lib. 6. Item militis Christi, ut in c. Reprehensibile 23. q. ult. & milites Dei, ut in c. 1. infra, Ne Cler. vel Monach. Undè constituitur notabilis regula secundum Abb. hic n. 5. & Joan. de Anan. n. 6. ut privilegia concessa militibus sæculi competere etiam debeant militibus cœlestis militiæ. Quo fit ut sicut miles sæculi non potest donare meritrici, l. 2. C. de donat. inter vir. & uxor. ita nec Clericus concubinæ, ut disputando tenuit Richardus Malumbra, quem refert, & sequitur Bart. in l. Affectiones n. 1. ff. de donat. Card. hic n. 4. dicens se ita vidisse in facto, Anchar. & Imol. ambo n. 5. Abb. n. 4. & Joan. de Anan. n. 7. Hinc etiam fit, ut quemadmodum miles non convenit, nisi
9 in quantum facere potest, ut l. Miles in princ. ff. de re judic. ita nec Clericus, ut tenet gloss. notab. in d. l. Miles in ver. Facere in fin. Card. & alii proximè citati. De quo tamen dic, ut legitur, & notatur in c. Odoardus de solution. Declaratur
10 tamen prædicta regula secundum Abb. ubi supra d. n. 5. ut procedat in casibus, in quibus viget eadem ratio, aliàs secus. Undè licet juris ignorantiæ, l. 1. C. de jur. & fact. ignoran. & l. Regula, in princ. ff. eod. Quippe quem arma magis, quàm leges scire oportet, ut l. fin. §. 1. in fin. C. de jur. deliber. non tamen excusat Clericum, ut notat gl. in d. §. 1. in ver. Arma, Anchar. hic n. 4. in fin. & Abb. d. n. 5. itidem. in fine.

Quartò nota ibi, exiguitate. Canonico infirmo respon-
11 dendum esse de redditibus Ecclesiæ, quos percipiebat dum sanus esset sine ulla diminutione, & sic debentur illi etiam victualia, seu distributiones quotidianæ secundum Innoc. in ver. Exiguitate, cum quo alii transeunt, hodiè hoc est expeditum in cap. unic. de Cler. non residen. lib. 6. Quod tamen declarat hic Joan. Andr. num. 2. in ver. Ægritudo, ut vendicet sibi locum, dummodò infirmitas sit principalis causa non serviendi, & deprehendat infirmum in servitio Ecclesiæ, Secùs si deprehendat eum absentem, quia tunc sicut ante ægritudinem non debebantur illi distributiones, ita nec debentur, si in eo statu morbus superveniat, ut sic casus superveniens secundum proximum statum illius declarationem assumat, argum. cap. Majores ad fin. infra de baptism. remittit Joan. Andr. ad ea, quæ adnotavit in cap. Ad audientiam supra de Cleric. non residen. & sequuntur hic Butr. num. 5. Card. num. 6. in 2. opposition. Anchar. eodem num. 6. Imol num. 2. Abb. num. 6. & Joan. de Anan. num. 1. & vide in materia scripsi in cap. Licèt supra de præbend. ubi egi latissimè, an & quando Canonico ægrotanti debeantur in absentia distributiones quotidianæ à n. 136. usque ad n. 151.

Quæro, An Canonicus post adeptum Canonicatum utro-
12 que lumine orbatus teneatur Choro interesse, ita ut alioquin non lucretur distributiones quotidianas.

Tametsi Navarr. in tract. de horis Canonic. c. 19. concl.
8 nec autoritate, nec ratione ulla suffultus opinatus fuerit Canonicum cæcum distributiones non lucrari, nisi divinis intersit. Verior tamen videtur contraria opinio, pro qua primò irrefragabiliter induco hanc decretalem, nam Canonicus hic Urbe vetanus personaliter adivit Papam, ut probat littera
13 ibi, lator præsentium: & tamen ægrotabat. Erat igitur talis ægritudo, quæ non impediebat eum itinerare, & Choro interesse, sed tantùm impediebat psallere, fortè quia amiserat officium linguæ, prout observant Joan. Andr. num. 1. in ver. Laborem. Talis, inquit, erat infirmitas, quæ impediebat servire, sed non itinerare, fortè quia perdiderat loquelam, & Butr. num. 4. Card. num. 6. in 1. opposit. Imol. num. 2. vers. Quando autem, Abb. num. 6. vers. Sed contra, & Guidopap. n. 2. & tamen textus decidit huic Canonico respondendum esse in absentia de redditibus beneficii sui absque ulla diminutione, sicut respondebatur dum sanus erat, & sic etiam de victualibus, & distributionibus quotidianis, ut dictum est supra in 4. notab. Si igitur distributiones hujusmodi
14 debentur Canonico absenti, qui propter impedimentum linguæ non potest psallere, qui tamen potest per seipsum adire Ecclesiam, & Choro interesse, multò fortiùs debentur cæco, qui nec potest psallere, nec ad Ecclesiam accedere sine ope, & ministerio alterius, ut in cap. penult. ibi, cæcus lucem ignorat, & quo gressus porrigat, nescit, 49. dist. & c. Cum sit ars, ibi, si cæcus cæcum ducat, ambo in foveam dilabuntur, supra de ætat. & qualit. In cœco enim concurrunt duo impedimenta, quæ vincunt unum, c. Causam quæ, de elect. c. 1. de treug. & pac. cum simul. & per Bald. in cons. 188. incipien in substitutione, in princ. lib. 1. Undè decretalis ultima infra eod. quæ loquitur de Archid. qui propter paralisim amisit officium linguæ, fortius locum habet in eo qui amisit officium occulorum, ut ibi declar. gl. 1. Host. in princ. Jo. Andr. in fin. & alii communiter.

15 Sed etsi cæcus posset per seipsum ad Ecclesiam accedere, adhuc tamen non teneretur divinis interesse. Quod sic probo, Canonicorum obligatio est psallere in Choro, clem. 1. ibi, fructum labiorum suorum, & infra ibi, devotè psallatur, de celebr. Missar. S. Thom. in 2. 2. q. 83. art. 12. & statuitur à Conc. Trid. in c. 12. vers. Omnes verò sess. 24. ibi, Atque in Choro ad psallendum instituto himnis & canticis Dei nomen reverenter, distinctè, devotèque laudare, & olim respondit S. Congregatio ejusdem Conc. interpres in Canonicis S. Petri de Urbe, articulo diligenter examinato. Sed Canonicus cæcus non tenetur psallere, cùm nec possit, nisi fortè integrè psalterium memoriter teneret. Ergò nec tenetur Choro interesse; quandoquidem obligatio psallendi in Choro est unica & individua, cum sit facti, l. Stipulationes non dividuntur, 16
ff. de verbor. obligat. Doctores in l. 4. §. Cato, ff. eod. Ideòque qui non tenetur ad totum, ad nihil tenetur, l. Operas, ff. de oper. libert. & notat Jas. in d. l. Stipulationes num. 28. & Ecclesiæ præceptum obligans ad aliquod certo modo fa- 17
ciendum, non obligat ad quamlibet ejus partem eo modo, quo fieri potest. faciendam; sicut jussus Romam petere, si id implere non possit, non tenetur dimidiam itineris partem 18
conficere, ut notatur in c. Cum dilecti supra de dolo, & contumac. Et qui adversa valetudine, vel aliàs legitimè impeditus majorem horarum partem dicere non valet, ad partem superstitem, quam potest dicere, non obligatur ut pluri- 19
bus probat Navarr. in eod. tractat. de horis Canonicis cap. 11. num. 15. & seqq. Sic etiam obstrictus certà die jejunare, si ea die impediatur, non tenetur in alia, ut notat Abb. in c. 1. 20
num. 1. infra de observat. jejunior. Et impeditus recitare officium non tenetur alia die illud reassumere, secundùm Innoc. quem cæteri sequuntur in c. 1. infra de celebrat. Missar. & 21
Silvest. in ver. Hora sub num. 5. Ad idem optimus textus in l. Libertas, ff. de oper. libert. ubi Ulpianus respondit, libertum, qui post indictionem operarum, valetudine impeditur quominus operas præstet, ad partem non teneri, quia, inquit, neque solvi, neque deberi, nec peti pro parte opera 22
potest. Quod fusiùs prosequuntur gloss. & Doctores in l. Si quando, ff. eodem. Ergo simili modo cum Canonicus teneatur psallere in Choro, si ob cæcitatem non possit psallere, utique non tenebitur Choro interesse, quia hæc obligatio, ut prædixi individua est, nec potest pro parte adimpleri.

Præterea cæcus excusatur à muneribus personalibus, l. 1. 23
C. qui morbo se excus. lib. 10. c. Licèt infrà de Censib. ubi id notant Innoc. in pr. Host. n. 3. Joan. Andr. Collect. & Joannes de Anan. omnes numer. 1. Henrichus Boich. Butr. & Anchar. & omnes num. 1. Nec mirum, quia corporis debilitas eorum munerum excusationem præstat, quæ corpore implenda sunt, dicit textus in l. 2. §. Corporis, ff. de vacat. muner. totius autem corporis humani debilitas est oculos perdidisse, ut inquit Lucas de Penna in d. l. 1. n. 4. Ergò similiter excusari debet cæcus ab hoc personali munere interessendi in Choro divinis offic. ut per Joan. Franc. Pavin. in tract. devisitat. n. 1. q. 100. part. 2.

His accedit, quòd qui ægritudine impeditur horas Cano- 24
nicas recitare, non tenetur illas audire, ut tenet Innoc. & DD. communiter in d. c. 1. infra de celebrat. Missar. Petr. de Palud in 4. dist. 15. q. 5. col. 5. Summa Pisana in ver. Hora, vers. Utrum Clericus, Silvest. in eod. ver. n. 5. vers. Qui ex infirmitate, Tabien. ibidem nu. 19. Navarr. de hor. Canonic. c. 11. n. 6. Sed cæcus non tenetur recitare, ut per 25
Angel. in ver. Hora n. 9. vers. Utrum non habens librum, vel carens visu, Silvest. d. n. 5. vers. Tertium, & Tabien ubi supra n. 20. Igitur nec audire. Quo fit ut nec teneatur Choro interesse, quia solutus est utroque munere, & recitandi & audiendi, neque enim exigitur in Choro Canonicorum præsentia, ut augeant numerum, sed ut divinas laudes persolvant, ut in d. clem. 1. de celebrat. Missar. & in decreto Conc. Trid. c. 12. vers. Omnes verò sess. 24. & præsentia cæci reliquis Canonicis canentibus potius impedimento & perturbationi esse posset. Atque hinc consequitur, ut in 26
absentia cæcus lucretur integrè distributiones quotidianas tanquam morbo impeditus, juxta textum hic, & apertiùs in d. c. unico, ibi, exceptis illis, quos infirmitas, seu justa & rationabilis necessitas excusaverit, de Cler. non resid. lib. 6. ubi id notant Archid. Joan. Andr. Gemin. & omnes, Covarr. lib. 3. var. resol. c. 13. & sæpiùs respondit S. Congreg. Concil. Atque hanc opinionem in cæco videtur secutus, licèt subobscurè, Petr. Rebuff. cons. 26. n. 15. ubi consuluit cæcitatem non esse minus impedimentum, quàm alias infirmitates, & loquitur ad effectum d. c. unic. quod ibi allegat.

Postremò hæc sententia videtur in dubio amplectenda tan- 27
quam æquior & benignior, quia cæcus tanquam miserabilis persona est sub protectione Ecclesiæ, c. Defensionis, 87. dist. d. c. Licet. & ibi Innoc. Host. & alii infra de Censib. & satis calamitate cæcitatis affligitur, nec debet amplius affligi, cap. Cum percussio 7. q. 1. Ideòque potius est ei consulendum, quàm aliquid auferendum, ut de ipso dicit gloss. in d. cap. Licèt, in ver. Misereri. Faci text. in l. 1. §. Casum, ff. de postul. & in l. Cæcus, ff. de judic. Qua de re plura scripsi in c. Signific. à n. 50. supra de off. deleg. Et ita resolutum.

2. Quæro, Posita decisione S. Congreg. Conc. qua de- 28
claratum fuit Canonicum ob infirmitatem Choro non inservientem percipere debere distributiones quotidianas, perindè ac si inserviret, an percipere etiam debeat portionem earum

distributionum, quæ à Canonicis absque legitimo impedimento à Choro absentibus amissa, præsentibus accrescet.

Videtur respondendum debere percipere, ex duobus fundamentis.

29 Primum est, quia cùm infirmus quoad percipiendas distributiones quotidianas fictè ac juris interpretatione habeatur pro interessente, ut patet ex decisione S. Congreg. & probatur in c. un. de Cler. non resid. lib. 6. Abb. hic in 2. not. & num. 7. Aufrer. decis. 268. Covarr. variar. resol. lib. 3. c. 13. n. 8. Sicut portio deficientium per jus accrescendi verè interessentibus acquiritur, gloss. in clem. Ut ii, in ver. Pars dimidia, de ætat. & qualit. Covarr. d. loco n. 7. ita acquiri debet etiam infirmis, qui fictè, seu juris interpretatione sunt interessentes, nam lex loquens in casu verò extenditur ad fictum, & ficta præsentia vera æquiparatur, adeò ut fictè præ-
30 sens consequi debeat ea, quæ vere præsentibus tribuuntur, Joan. Andr. in c. Cum in tua n. 3. & 4. quem ibi Gemin. & Franc. sequuntur de consuet. lib. 6. Cui opinioni etsi adversetur Archid. quoad jus optandi, quod est contra jus, & in quo jus non facit æquiparationem inter veram fictamque præsentiam, tamen quantum ad casum nostrum attinet, etiam secundùm opinionem Archid. ficta præsentia sufficit ad consequendas distributiones, quia versamur in materia, in qua jus 31
ipsum æquiparat fictè præsentem, id est infirmum, verè præsenti, ut in d. c. un. de Cleric. non resid. lib. 6. Et quia nos non versamur in statuto, quod est contra jus, de quo loquitur Archid. sed in lege, & in jure communi, quod ex sui natura cùm loquitur de casu vero, extenditur ad fictum, Jas. post alios in l. Suis qui pro tempore n. 284. ff. de usucap.

Alterum fundamentum est, quia in materia juris accres- 32
cendi portio portioni accrescit non personæ, l. Cùm ex filio. §. fin. ff. de vulg. & pupill. quia portiò est illa, quæ portionem ad se trahit, ut declarat Ripa in l. Re conjuncti, n. 7. & ibi DD. de leg. 3. Sicut ergò portio principalis distributionum debetur infirmo, quamvis à Choro absenti, ita hæc, quæ assumit naturam portionis, cui accrescit, Ripa post alios in d. l. Re conjuncti n. 200. Gomez. qui plures text. ad hoc citat lib. 1. var. resol. c. 10. n. 16. vers. Sed ulterius. Et ita S. Congreg. censuit, ut dixi in c. Licèt n. 139. suprà de præb.

DE CLERICO ÆGROTANTE,

VEL DEBILITATO.

Lucius III.

CAPUT III.

DE Rectoribus Ecclesiarum lepræ macula usque adeò infectis, quòd Altari servire non possunt, nec sine magno scandalo eorum, qui sani sunt Ecclesias ingredi: Hoc volumus te tenere, quòd eis dandus est coadjutor, qui curam habeat animarum, & de facultatibus Ecclesiæ ad sustentationem suam, congruam recipiat portionem.

SUMMARIUM.

1 Rectori Ecclesiæ leproso dandus est coadjutor, qui sustentandus est de facultatibus Ecclesiæ.
2 Leprosi à communione hominum separari debent.
3 Eisque interdici potest ingressus Ecclesiæ.
4 Leprosus sive sit Episcopus, sive inferior, non removetur ex toto à prælatione, sed datur illi coadjutor, ita ut habitas curæ sit penes coadjutum, exercitium verò penes coadjutorem, & unic. seqq. usque ad numer. 8.
5 Rectores Ecclesiarum ex proprietate vocabuli, dicuntur inferiores curati.
6 Coadjutor dicitur habere curam animarum quoad exercitium, non autem quoad jus, & habitum curæ, & numero 34.
7 Leprosus privatur officio actualis administrationis, sed dignitatem tenet, sive officium, quod in jus resonat, & num. 38.
8 Coadjutor vivere debet de Ecclesiæ proventibus, & indè recipere congruam portionem.
9 Congrua portio Coadjutoribus, & Vicariis assignanda ex præscripto Conc. Trid. an & quando taxari debeat arbitrio Episcopi.
10 Et qualiter ad arbitrium sit moderandum.
11 Appellatio à datione coadjutoris & assignatione congrua datur ad effectum devolutivum tantùm.
12 Coadjutori & coadjuto si redditus Ecclesiæ non sufficiant uter sit præferendus & n. seq.
13 Parochiani cogi possunt ad sumptus coadjutori ministrandos, si alia ratio non suppetat.
14 Redditus Ecclesiæ an sint in dispositione Rectoris infirmi, an verò coadjutoris.
15 Habere curam animarum non dicitur, qui non est Prælatus Ecclesiæ & num. 17.
Sed contra num. 34.
16 Pœnitentiariæ Officialis luminibus orbatus, an remanserit privatus officio ex eo quòd major Pœnitentiarius asseruerit alium obtinuisse prædictum officium facto verbo cum Sanctissimo num. seq. usque in finem.
17 Obtinere idem est quod habere.
18 Habere quis dicitur jure Dominii.
Declaratur, num. 34. & 38.
19 Obtinere quis dicitur quandò Canonicè possidet & habet jus in re.
Tamen verificatur etiam in detentatione, num. 37. vers. Et eo magis.
20 Officium tunc dicitur Papa voluisse alteri tradere & privare possessorem quando in locum ejus alium subrogat.
Declaratur, num. 39.
21 Spoliato per supremum Principem non dantur remedia restitutoria.
22 Pœnitentiariæ officia sunt perpetua, sicut beneficia Ecclesiastica & num. seq. usque ad num. 32.
23 Confirmatio Apostolica dat jus perpetuum & irrevocabile.
24 Pœnitentiariæ officia ordinem sacrum habent annexum & ideò regulantur, ut beneficia Ecclesiastica & num. 26.
25 Officium manualibus sacri Ordines non annectuntur.
27 Ordinari nemo potest ad titulum officii manualis.
26 Vacatio in manualibus non datur.
29 Officia quædam Pœnitentiariæ conferuntur prævio concursu, qui in manualibus non servatur.
30 Pœnitentiariæ officiales absentes pro servitio Sedis Apostolicæ, vel aliàs legitime impediti percipiant emolumenta & officio inserviunt per substitutum.
31 Officium manuale respectu illius, cui ad vitam fuit collatum censetur perpetuum.
32 Privatio non præsumitur, nisi probetur.
33 Cæcus retinet magistratum & officium priùs obtentum & num. 41.
35 Coadjutor nec titulum habet, nec possessionem, sed nudum exercitium; titulus verò & possessor remanet penes

coadjutum.
36 *Titulus radicatus in persona unius non evellitur, licet alteri exercitium & administratio concedatur.*
37 *Privatio tituli non inducitur sine expressa derogatione juris quæsiti.*
38 *Verba sunt impropriandæ ne jus tertio quæsitum tollatur.*
40 *Cardinali asserenti aliquid factum de mandato Papæ, ut sit credendum, tria debent concurrere, & num seq.*
41 *Officialis perpetuus propter morbum incurabilem ab officio non removetur, sed datur illi coadjutor.*
42 *Cardinalis etiam majoris pœnitentiarii assertioni non statur in præjudicium tertii.*
43 *Beneficium vel officium minimè vacans Papa non intendit conferre.*
44 *Vacatio beneficii justificari debet de jure & de facto; aliàs gratia de cujus validitate agitur, est obreptitia.*

1 DE *Rectoribus.* Si Rector Ecclesiæ sit leprosus, dandus est ei coadjutor, qui sustentandus est de facultatibus Ecclesiæ. Hoc dicit. Communis divisio. Secunda ibi, *Hoc volumus.*

2 Nota primò ibi, *Ecclesias ingredi.* Leprosos debere à communione hominum separari & hanc esse generalem consuetudinem testatur hic Guido Papa *in 1. notab.* Idque ob eam rationem, ne morbi contagionem sani inficiantur, *cap.*
3 *Resecandæ 24. quæst.* 3. Propterea enim leproso interdici potest ingressus Ecclesiæ ut est hic argumentum optimum secundum Abb. *in 2. not.* Hinc Pius V. *in Constitutione*, quæ incip. *Decori*, *edita die* 1. *Februarii* 1570. permisit Monialibus exire clausuram ex causa magni incendii, lepræ & epidimiæ.

4 Secundò nota ibi, *Dandus est coadjutor.* Rectorem Ecclesiæ leprosum non removeri ex toto à Prælatione, sed dandum illi esse coadjutorem, ita ut habitus curæ sit penes leprosum coadjutum, exercitium verò penes coadjutorem & ita nihil est speciale in leproso ut propter scandalum & abominationem removeatur omninò ab administrationis officio, ut voluit gloss. *in cap. Tua, in ver. Administrationis, infra eodem.* Idem enim est in lepra, quod in aliis infirmitatibus, ut scilicet nullo casu ægroto viventi alius substituatur nisi eo renuntiante secundum opinionem Hugonis & Laurentii; & quamvis alii aliter sentiant ut plenè per Hostiens. *in d. cap. Tua, in verb. Ministrentur*, tamen hæc opinio verior, & communior est ut ibi testatur Abb. *num.* 4. Pro qua est textus apertus hic non cavillando litteram. Hic enim formatur quæstio de leproso; & tamen Pontifex jubet illi dari coadjutorem, ergò necessariò supponit propter morbum lepræ cum non desinere esse Prælatum quoad jus & habitum Curæ; alioquin si ex toto removeretur, impossibile esset ut daretur illi coadjutor, quia non esset quem coadjuvaret, ut inquit Cardin. *in cap. fin. num.* 19. *in 24. quæst. ad finem infra eodem.* & tamen coadjutor definitur esse qui datur, ut coadjuvet ministri vel præsidentis officium & dicitur coadjutor à coadjuvando, sicut tutor à tuendo ut *l.* 1. *ff. de tutel.* secundum Joan. Andr. *in dict. capit. fin. numer.* 3. *vers. De primo & num.* 4. Nec accessorium potest esse sine principali ut de coadjutore tradit Put. *decis.* 226. *num.* 3. *&* 11. *lib.* 3. Rota *decis.* 410. *numer.* 3. *& seqq. par.* 4. *recent.* Expositio autem Tancredi, qui *ver. Coadjutor* exponebat, id est, successor infert vim litteræ.

Non obstat, quòd hæc Decretalis sit intelligenda de eo, qui non erat adeò infectus lepra ut non posset esse in Collegio suo, secundum Innocentium *in d. cap. Tua, circa medium, vers. Et respondetur*, quoniam hic intellectus divinat. Imò repugnat verbis textûs, quæ clarè loquuntur de totaliter infectis, ut patet ibi, lepræ macula usque adeò infectis quòd Altari servire non possunt, nec sine magno scandalo eorum qui sani sunt Ecclesias ingredi. Item non obstat quòd hic textus intelligi debeat in Episcopo, qui propter lepram ex toto non removetur, sed datur illi coadjutor, cùm spirituale conjugium, quod est propriè inter Episcopum & Ecclesiam difficiliùs solvatur, *cap. Inter corporalia de transl. Episcop.* Textus verò *in dict. cap. Tua, infra eodem*, procedat in inferioribus, qui in speciali casu lepræ prorsus removentur, prout distinxit ibi Hostiens. *in ver. Ministrentur* & Archidiac. *in summa num.* 1. 7. *quæst.* 1. Imò enim hoc cap. expressè loquitur de Rectoribus Ecclesiarum & curam
5 animarum habentibus, quorum appellatione ex proprietate vocabuli veniunt inferiores Curati *cap. fin. de præbend. cap. Ex transmissa, de decim. cap. Ad audientiam, il. primo de Eccles. ædific. cum multis simil.* Præterea hoc cap est pars, *cap. Ad aures supra de rescript.* & Lucius tertius respondet consultationi Lincol. seu Vintonn. Episcopi, aliàs Lingonn. Archid. ut refert Anton. August *in 1. collect. Decretal. tit.* 2. *cap.* 6. *& in notis ad cap. tit.* 6. Ergò debet necessariò intelligi de Ecclesiarum Rectoribus, qui subjecti erant illi Episcopo, seu Archidiacono non autem de Episcopis, quibus non dantur coadjutores, nisi à Sede Apostolica, ut *cap. unic. infra eodem lib.* 6. Meritò Joan. Andr. & communiter alii sequentes tenent indistinctè primam opinionem Hugonis, etiam in Prælatis inferioribus ut testatur Abb. *in dict. cap. Tua n.* 4. *vers. Sed Joan. Andr.*

6 Demùm non obstat, quòd coadjutor hic dicatur habere curam animarum ex quo gloss. in ver. *Curam*, inferebat eum esse Prælatum: etenim hoc debet intelligi quoad exercitium tantùm, non autem quoad habitum ipsius curæ, qui remanet penès coadjutum ut hic declarant Hostiens. Joan. Andr. & communiter Doctores, ut pleniùs dicam infra *num.* 34. Et eodem modo intelligi debet text. *in d. cap. Tua infra eodem*, dum dicit leprosum removeri administrationis officio quoniam ut ait Laurentius, Sacerdos leprosus privatur offi- 7
cio actualis administrationis, sed dignitatem tenet, sive officium quod in jus resonat, puta quia illi præstabitur obedientia in his quæ utiliter mandabit, arg. *cap. Ex parte, infra eod. & c. Quia frater 7. qu.* 1.

Tertiò nota ibi, *de facultatibus Ecclesiæ*, coadjutorem 8
vivere debere de Ecclesiæ proventibus & indè recipere congruam portionem ut hic est text. expressus concordat *cap. un infra eod lib.* 6. ibi *Coadjutores hujusmodi de proventibus Prælatorum in quorum assumentur auxilium sumptus recipiant moderatos* & notat Abb. *hic in ult. not.* & communiter alii Joan. Andr. *in cap. fin. num.* 12. *infra eod.* dicens, *coadjutorem debere alimenta congrua & moderata habere de bonis dignitatis, Ecclesiæ vel officii cujus Prælato vel Ministro datus est*, Put. *decis.* 226. *n.* 13. *lib.* 3.

Porrò Coadjutoribus quos Episcopi etiam tanquam Sedis 9
Apostolicæ Delegati, deputare possunt Rectoribus Parochialium Ecclesiarum illiteratis & imperitis, itidem assignanda est pars fructuum pro sufficienti victu ex Decreto Concilii Tridentini *cap.* 6. *sess.* 21. Ac similiter Parochi abscedentes tenentur idoneum Vicarium relinquere cum debita mercedis assignatione ut *in cap.* 1. §. *Eadem omninò sess.* 23. & in Parochialibus unitis ab Episcopo deputandi sunt vicarii cum tertiæ partis fructuum, aut majori vel minori arbitrio ipsorum Ordinariorum portione etiam super certa re
assignanda, ut *in cap.* 7. *sess.* 7. licet hæc congrua Vicariis 10
perpetuis assignanda ex Bulla Pii V. *Ad exequendum*, non possit esse major scutorum centum, nec minor quinquaginta. Sed & Vicario in Parochialibus vacantibus deputando assi- 11
gnari debet congrua portio arbitrio Episcopi ut *in cap.* 18. *in princ sess.* 24. Et ita cùm dubitatum fuerit quænam sit congrua portio assignanda Vicario, qui ponitur in Parochialibus vacantibus, responsum est congruam esse portionem arbitrio Judicis. Ex his collige & congruam portionem coadjutoribus assignandam ex præscripto hujus Decretalis taxandam esse arbitrio Ordinarii cùm & aliæ congruæ sint arbitrariæ, excepta illa Vicarii perpetui, quæ tamen à quinquaginta usque ad centum & ipsa arbitraria est, qualiter autem arbitrium in hujusmodi taxatione sit moderandum, conjice ex infra scripta declaratione, an fructuum portio constituenda Parochialium Ecclesiarum vacaturarum Vicario curam exercenti quousque ad novam institutionem deveniatur, referri debeat ad solam ipsius sustentationem quotam aut ipsarum vacantium annuum valorem vel ad ipsius Vicarii qualitatem S. Congregatio censuit ad hæc omnia esse referendam. Rursus censuit à datione coadjutoris Vicario insufficienti & à congrua assignatione dari appellationem devolutivam tantùm & degravaminibus videndum in secundo judicio.

Sed hic occurrit quæstio notabilis & quotidiana quid si
redditus Ecclesiæ non sufficiant coadjutori & Prælato ægro- 12
tanti, quis eorum sit præferendus.

Glossa finalis hic tenet ex proventibus Ecclesiæ priùs esse providendum coadjutori, qui Ecclesiæ inservit; & Rectori infirmo providebit Episcopus, allegat *cap.* 1. *&* 2. 81. *dist.* & cum gloss. concordant Tancred. & Goffred. *hic* Archid. *in Summa in fin.* 7. *qu.* 1. & H. Boich. *in cap. fin. num.* 10. *infra eod.* jura tamen quæ gloss. adducit, hoc non probant, secundum Card. & Abb. *hic*, sed tantùm faciunt in argumentum, generaliter enim disponunt, ut Episcopus, pauperibus & infirmis, qui suis manibus laborare non possunt victum & vestitum largiatur. Unde Vincentius dicit hanc glossam sibi non placere, quia debilioribus in loco consulitur allegat *cap. In nullo* 18. *qu.* 2. Et quamvis neque hic textus ad rem pertineat, tamen cum opinione Vincentii, quam recitant ultimo loco simpliciter hic transeunt Joan. Andr. *num.* 3. *in gloss. ult.* Butr. *num.* 4. & Anchar. *eod. numer.* eamque expressè approbant Cardin. *num.* 2. *&* 3. subdens se ita in facto consuluisse, Abb. *num.* 6. & Joan. de Anan. *num.* 13 quæ etiam mihi magis placet & majori æquitate ac solidioribus nititur fundamentis, quia ægrotus intelligitur Ecclesiæ deservire, *cap.* 1. *supra eodem.* Ergò illi priùs subveniendum est de redditibus Ecclesiæ, quia qui Altari servit, &c. *cap. Cùm secundum supra de præbend.* & cùm habeat titulum & possessionem unà cum servitio, præferendus est coadjutori, qui nec titulum habet nec possessionem sed nudum

nudum exercitium, ut dicam infra *numer.* 35. Alioquin si ægroto subtraherentur stipendia hoc exemplo deterriti non invenirentur qui vellent Ecclesiæ militare, ut legitur *in d. cap.* 1. & ita ex hoc videretur perturbari status Ecclesiasticus ne dum præsens, sed etiam futurus, ut accuratè ibi observat Abb. *in* 2. *not. & hic num.* 6. *vers. Et ad decisionem.* Pro qua opinione multum etiam stringit, quod coadjutor debet de redditibus Ecclesiæ congruam recipere portionem ut hic dicitur vel moderatos sumptus ut *in cap. un. infr. eod. lib.* 6. Ergò proventus Ecclesiæ primo, & principaliter sunt in dispositione Rectoris; & consequenter illius necessitati priùs est providendum. Coadjutori autem cùm redditus utrique non sufficiant providebit Episcopus vel Parochiani secundum Card. & Abb. *locis citatis.* Et pro hoc ultimo vide bonam
13 glossam *in cap. Omnis Christianus, in ver. Vacuus de consecu. distin.* 1. & quod legitur & notatur *in cap. Ad audientiam il. primo de Eccles. ædif.* & in Concil. Trid. *cap.* 4. *sess.* 21. ubi si redditus Ecclesiæ non sufficiant pro Sacerdotibus Parochialium noviter erectarum, cogi potest populus ea subministrare, quæ sufficiant ad victam dictorum Sacerdotum sustentandam. Et in coadjutore aliàs respondit Sac. Congregatio ejusdem Concilii interpres: nam cùm pro augendis redditibus tenuissimæ Parochialis plus quàm mille animas habentis coadjutoris assumendi gratia quæsitum esset, an possent compelli Parochiani cum alia ratio non suppeteret Sac. Congregatio censuit dandas esse litteras ad Archiepiscopum Theatinum ut ageret cum universitate.

Quærit hic Abb. *n.* 5. *vers. Et ex hoc insurgit*, in cujus
14 dispositione sint redditus Ecclesiæ, an scilicet Prælati ægrotantis an verò coadjutoris? Et distinguit sic; aut infirmitas est talis ut impediat administrationem in temporalibus & spiritualibus puta dementia seu furor; & tunc coadjutor habeat administrationem in utrisque & congruam portionem tribuat ægroto & aliam congruam sibi retineat; reliquos autem fructus convertat seu dispenset in utilitatem Ecclesiæ, sicut tenetur bonus Rector? & ita secundum eam potest intelligi *cap. Tua infra eod.* Aut verò infirmitas impedit administrationem in spiritualibus tantùm; & tunc cùm officium coadjutoris se non extendat ad temporalia, Prælatus percipiat redditus omnes & congruam portionem assignet coadjutori. Sed contra hanc distinctionem facit textus *in d. cap. un. infra eod. lib.* 6. qui in specie loquitur de Prælato dementi, & tamem præcipit ut coadjutor de redditibus Ecclesiæ habeat tantùm sumptus moderatos ergò reliqui redditus sine diminutione spectant ad Prælatum ægrotantem cùm illis non appareat privatus; quo argumento in casu contrario utitur ipsemet Abb. *hic num.* 5. *vers. Sed contra.* Ego puto inspiciendam esse formam coadjutoriæ, an scilicet fuerit datus coadjutor in spiritualibus & temporalibus: an verò in spiritualibus tantum & de variis speciebus coadjutoriæ vide Cardin. *cons.* 70. incip. *In Ecclesia Magdeburgensi in princ.*
15 In glossa *in ver. Curam*, nota ver. *Habeat*, sonare in jus adeò ut ex eo quod quis habeat curam animarum rectè inferri possit ut sit Titularis & Prælatus Ecclesiæ, ut apertè sentit hæc glossa.

16 Ex hoc infero ad notabilem quæstionem facti. Cùm N. S. Pœnitentiariæ corrector desiisset officium exercere ob supervientis cæcitatis impedimentum fuit autoritate Apostolica deputatus ad illud exercendum S. Rotæ Auditor cum honoribus & oneribus duntaxat. Sed posteà emolumenta fuerunt ei persoluta, ac subindè ipso Auditore vita functo, idem officium uti vacans per illius obitum, semel atque iterùm fuit aliis collatum & sic primus officialis non citatus, nec auditus remansit de facto spoliatus titulo & emolumentis officii: & cùm propterea petiisset se reintegrari, ex adverso fuerunt exhibitæ litteræ patentis Cardinalis Majoris Pœnitentiarii, in quibus enunciatus quod prædictus Rotæ Auditor exercuerit Correctoris officium primò cum honoribus & oneribus & deindè facto verbo cum Sanctissimo etiam cum emolumentis obtinuit. Quibus verbis adversarii contendebant constare primum officialem fuisse officio privatum à Summo Pontifice, ac proindè reintegrationem petitam non esse illi concedendam, quæritur quid juris?

Contra Officialem inducitur hæc glos. *in ver. Curam*, nam verbum, *obtinuit*, idem importat quod verbum, *habuit cap.*
17 *Dudum, il. secundo circa finem versic. Suggessit enim supra de elect. cap. Quia in tantum*, juncto *cap. Ad hæc, cap. De multa & quasi per tot. de præbend.* & notat Archid. *in c. Si gratiosè n.* 1. *v. Nam cùm non habeat de resc. eod. l.* 6. Dum autem prædictus Rotæ Auditor obtinuit Correctoris Officium, utique dicitur illud habuisse respectu tituli, non autem quoad nudum exercitium, & ministerium facti; sicut coadjutor ex eo, quod hic dicatur habere curam animarum, arguit gl. ut ipse, non autem coadjutus infirmus, sit Prælatus Ecclesiæ, & cùm hac glossa consentiunt Tancred. Gof-
18 fred. & alii, quos retuli supra *n.* 12. Et meritò, quia habere quis dicitur jure dominii, *l. Hoc Senatus*, & ibi gloss. *in ver. Habuit, ff. de usufruct. ear rer. quæ usu consum. l. Habere, ff. de verbor. signific. l. Stipulatio ista, §. Habere ff. de verb. oblig.* Et eodem modo obtinere quis dicitur, quando Canonicè possidet, & habet jus in re, *c. Quoddam, in fin. de* 19
præbend. lib. 6. *c. Quoniam, de concess. præbend. eodem lib.* Archid. *loco citato*, Alber. *in Dictionario in ver. Obtinere*: 20
& consequenter primus officialis remansit officio privatus, quia tunc Papa dicitur voluisse alteri officium tradere, & privare possessorem, quando in locum officialis possidentis alterum subrogat, ut notat Angel. *in l. Quod si fortè*, §. 1. *n.* 4. *ff. de solut.* Soccin. *cons.* 4. *super quæstione n.* 23. *in fin. lib.* 3. Quo fit, ut idem officialis de spolio conqueri non 21
possit, quia spoliato per supremum Principem non dantur remedia restitutoria. Doctores *in c. Ex conquestione, de restit spoliat.* Carol. Tobiæ *de Constit. Princip. in l. fin. c.* 9. *n.* 74. Mohed. *decis.* 4. *de restit. spoliat.* Et conferunt quæ de absoluta potestate Papæ in offic. & beneficiis Ecclesiasticis plenè adnotavi *in c. fin. à n.* 25. *infra eod.* 22

Contrarium credo verum, & ad evidentiam permitto officia S. Pœnitentiariæ ex sui natura esse perpetua, sicut Ecclesiastica beneficia, quod constat ex infrascriptis. Et primò quia ex præscripto Constitutionis Pii V. *In omnibus*, edita super reformatione Pœnitentiariæ Apostolicæ, §. 9. *in Bullar. tom.* 2. *pag.* 281. illius officiales deliguntur à Majori Pœnitentiario, & à Summo Pontifice confirmantur. Ex hujusmodi 23
autem confirmatione confertur electo jus perpetuum, & irrevocabile, *c.* 2. & ibi Innocent. Hostiens. & Joan. Andr. omnes *in princ. de confirm. util. vel inutil. c. Super his, de accusat.* gl. *in c. Frater. in ver. Autoritate* 17. *q.* 4. textus optimus *in c. Si Apostolica*, & ibi gloss. *in ver. Præferri, de præben. lib.* 6. & de officiali confirmato tradit Bald. *cons.* 325. *super primò puncto circa fin. vers. Aut est confirmatus lib.* 5. Roman. *cons.* 467. *Ut clara n.* 4. *vers. Secundum idem*, & ante eos Cinus *in l. Cum lex, ff. de legib.*

Secundò, quia officia Pœnitentiariæ ex eadem Pii V. Constitutione, §. 10. Ordinem sacrum habent annexum; 24
ideòque in litteris patentibus provisionum apponi solet clausula, *& quia dictum officium juxta ordinationem novi status ejusdem S. Pœnitentiariæ sacrum Ordinem requirit, volumus, ut infra sex proximos menses sacris Ordinibus initiari tenearis.* Hæc autem annexio Ordinis sacri non fit offic. manualibus, sed perpetuis duntaxat, clem. *Ut ii, de ætat. & qualit.* 25
Conc. Trid. *c.* 4. *sess.* 22. & esset valdè absonum, & contra naturalem rationem, ut posteaquam offic. sacro Ordine est insignitus, posset illico, & sine ulla causa ab officio amoveri, & remaneret obstrictus voto perpetuò continentiæ, & onere Divinum officium quotidiè recitandi, *l. Secundum naturam, ff. de reg. jur. c. Cum secundum, de præben. cum simil.* Undè 26
officia S. Pœnitentiariæ, & alia id genus ex eo, quod sacrum Ordinem habeant annexum regulari, ut beneficia Ecclesiastica tradit in puncto Sarnen. *in reg. de infirm. q.* 22. *vers. Aut loquimur de officiis mixtis.*

Tertiò, quia nonnunquam S. Pœnitentiariæ officiales ad titulum suorum officiorum fuerunt sacris Ordinibus initiati, 27
quod apertè ostendit tituli perpetuitatem, cùm ad titulum offic. manualis non liceat quemquam ordinare, reclamante Trident. Conc. decreto *c.* 2. *sess.* 21. ut sæpiùs S. Congregat. respondit. 28

Quartò, quia prædicta officia vacant per obitum, vel promotionem ad instar Clericatuum Cameræ, Auditoratuum Rotæ, & aliorum consimilium officiorum ex sui natura perpetuorum, ex hoc autem quod hujusmodi officia dentur uti vacantia, sequitur ut dici non possint manualia, ut censuit Rota coram Gregor. XV. *decis.* 48. *n.* 5. In manualibus enim non datur vacatio, Seraph. *decis.* 13. *n.* 7. *par.* 6. *recent. decis.* 1095. *n.* 2. Rota post alios.

Quintò, quia ex præscripto ejusdem Constitutionis in §. 29
11. quædam Pœnitentiariæ officia, videlicet Procuratorum, & scriptorum conferuntur prævio concursu positis. Hæc autem forma in manualibus observari non consuevit, sed solum in perpetuis, ut in Cantoribus Capellæ Pontificiæ, & in Parochialibus ex decreto Conc. Trid. *c.* 18. *sess.* 24.

Ultimò, hoc idem constat apertissimè, quia officiales hujus- 30
modi absentes pro servitio Sedis Apostolicæ, item infirmi, vel aliàs legitimè impediti officiorum suorum titulos indifferenter retinuerunt, sibique emolumenta perceperunt, & officio inservierunt per substitutum, nec unquam auditum est, quod eorum aliquis fuerit amotus quantumcumque diuturnum fuerit impedimentum. Et ita in individuo observatum in S. D. N. Innocentio X. olim Sac. Pœnitentiariæ Consultore Canonista, in bon. mem Card. Milino Regente, & in Card. Cennino Sigillatore, dum apud Catholicam Majestatem Nuntii Apostolici extitere, & nunc idem quoque casu accidit in R. P. D. Rospigliosio itidem Sigillatore. Quin etiam extat notabile exemplum Petri Brisonii scriptoris, qui quamvis essent senio confectus, infirmus & perpetuò inhabilis, tamen quoad vixit, officium retinuit cum emolumentis, & illud exercuit per substitutum, cui salarium fuit subministratum à bon. mem. Cardin. Burghensio majori Pœniten-

tiario. Quæ quidem obſervantia innititur præcit. Conſtit. Pii V. in §. 12. quà decernitur, ut legitimè impediti fructus, & emolumenta percipiant, quamvis non ſint præſentes, & actu inſerviant, ex quibus credimus officiorum hujuſmodi, perpetuitatem in dubium revocari non poſſe.

Et nihilominùs etiam ſi eſſent manualia, tamen cùm offi-
31 cium Correctoris per litteras in forma Brevis conceſſum fuerit prædicto Officiali ad ſui vitam, reſpectu ipſius cenſetur perpetuum, ut de offic. manualibus ſcripſit Abb. *in c. Cùm inter R. in 5. not. de elect. & in c. Ad noſtram n. 7. de confirm. util. vel inutil.*

Quibus præminis dicendum videtur petitam reintegratio-
32 nem deberi prædicto Officiali ex Juſtitia; quia nunquam per ſententiam juris, vel hominis fuit privatus officio ex ſui natura perpetuò ſibique ad vitam collato, & tamen privatio cùm ſit facti, probari debet ab allegante, *l. 1. Cod. de probat.* & tradit Bald. *in l. Ex perſona n. 14. Cod. eod. tit.* Non per ſententiam juris, quia cæcus retinet Magiſtratum &
33 officium prius obtentum, *l. 1. §. Quamvis autem, ff. de poſtul. l. Cæcus*, & ibi gloſ. Bart. & DD. *ff. de judic. c. fin.* juncta gloſſ. 1. communiter approbata, & ibi dixi *n. 41. infra eod.* Nec per ſententiam hominis, quia ad hoc proban-
34 dum adducitur ſola enunciativa Majoris Pœnitentiarii, quod B. Rotæ Auditor habuerit prædictum officium, & per conſequens eo privatus remanſerit primus officialis. Sed hæc non eſt bona conſequentia, quia verbum *habuit*, ſeu *obtinuit*, intelligi debet reſpectu exercitii, non autem reſpectu tituli ad quod inducitur in terminis hoc cap. juncta communi expoſitione DD. hic enim cavetur, ut coadjutor dandus Rectori Eccleſiæ leproſo curam habeat animarum; & tamen illud verbum *habeat*, non intelligitur reſpectu tituli, & habitus curæ, qui remanet penes infirmum, ſed reſpectu exercitii tantùm, prout rejecta expoſitione gloſſ. firmant *hic*, Hoſtienſ. *poſt princ. in ver. Animarum*, Joan. Andr. *in verb. Curam habeat*, Butr. *n.* 3. Card. *n.* 1. Anchar. *n.* 3. Imol. *n.* 1. & 3. Abb. *n. ult.* & Joan. de Anan. *n.* 2. quorum autoritatibus innixi Domini de Rota *deciſ.* 410. *n.* 5. *part.* 4. *re-*
35 *cent.* decidunt coadjutorem nec jus, nec titulum habere in beneficio, ſed tantum exercitium & adminiſtrationem; jus autem reſidere penes coadjutum, & ſubdunt gloſſam prællegatam communiter reprobari, quin imò *n.* 3. tenent coadjutorem non ſolùm non habere titulum, ſed nec poſſeſſionem, cùm illam habeat coadjutus, nec poſſeſſio poſſit eſſe penes plures in ſolidum, *l. 3. §. Ex contrario, ff. de acquir. poſſeſſ.* quod etiam firmat Cott. *deciſ.* 3.8. *in Miſcell.* & Caputaq. *deciſ.* 65. *in manuſcript.* Rota *in Salamantina Coadjutoriæ* 25. *Junii* 1593. coram Penia impreſſa apud Garz. *de benefic. par* 4. *c.* 5. *num.* 34. Habemus igitur hic text. apertum ſe-
36 cundum communem intellectum, quod quando quis dicitur habere, ſeu obtinere officium ab alio obtentum, hoc non intelligitur reſpectu tituli, ſed reſpectu exercitii tantum. Atque ita jus, & titulus radicatus in perſona unius non evellitur, licèt alteri dicti juris exercitium, & adminiſtratio concedatur. *l. 3. ff. de joc.* & in terminis Coadjutoris eſt text. *in cap. Grandi*; ubi id notat Anchar. *num.* 5. *verſ. Nam jus de ſuppl. neglig. Prælat. lib.* 6. Abb. *in cap. Tua nos num.* 4. *infra eodem.* Et ratio eſt evidens, quia pœna in materia privativa ſine expreſſione aperta non inducitur, ut in Authen. *de non eligen. ſecun. nuben. §. Cùm igitur, verſ. Sin autem*, Caſſad. *deciſ.* 3. *n.* 3. *verſ. Nam non reperitur expreſſum, de loc.* & pœna privationis tituli, quæ graviſſima eſt, non inducitur ſine expreſſa derogatione juris quæſiti ut notat Bald. in Authen. *ex teſtamento n.* 13. *c. de ſecund. nupt.* & eo magis, quia verbum *obtinuit*, plus habet facti, quàm verbum *habuit*. Nam obtinere verificatur etiam in ſola detentione, *l. Habere, ff. de verbor. ſignific.* Rota *dec.* 8. *de elect. in antiq.* Mohed. *deciſ.* 6. *circa med. verſ. Obtinere, & per tot. de locat.* Undè ſi *ver. habuit*, quod plus habet juris, refertur ad nudum exercitium, ne titulus addicetur à coadjuto, ut hic longè magis idem dicendum de *ver. obtinuit*, & nihilominus quamvis hoc verbum ex propria ſignificatione intelligeretur etiam reſpectu dominii, ut in contrariis; tamen verba ſunt etiam impropriànda, ne jus tertio quæſitum tollatur ut per Sarnen. *in regul. de jure quæſit. non tollen. q.* 1. *n.* 4. & propterea verba illa *ab adminiſtrationis debet officio removeri*, quæ habentur *in c. Tua infra eod.* quamvis propriè ſint apta importare remotionem à titulo beneficii; tamen impropriantur, & intelliguntur reſpectu actualis exercitii tantùm, ne inferatur præjudicium Rectori coadjuto, prout intelligit Laurent. & alii communiter, & tetigi ſupra *n.* 7. quod adeò verum eſt, ut etiamſi Papa contuliſſet officium, ſeu beneficium, cùm clauſula, *non obſtante collatione alteri facta*; tamen intelligeretur de collatione invalida, ne lederetur jus tertii, ut voluit originaliter Compoſtell. *in c. Cauſam quæ num.* 13. *verſ. Et per eandem rationem, ſupra de reſcr.* Cujus
39 opinio non habet contradictorem, ut ibi teſtatur Felin. *n.* 19. & 25. *in fin.* eamque ſecuta eſt Rota coram Mohed. *dec* 7. *n.* 6. *de reſt. ſpol.* ubi in terminis reſolvit collationem officii Portæ Salariæ ab alio obtenti factam per Papam cum clauſula, *non obſtante collatione per Nos alteri facta*, non valere, & obſtare regulam *de jure quæſito*, & eam clauſulam eſſe intelligendam de collatione invalida. Allegat Bart. idem tenentem *in l. Prædia n.* 2. *C. de locat. præd. lib.* 11. & Bald. in Authen. *Hoc inter liberos n.* 3. *verſ. De clauſula autem, C. de teſtam.* & per hæc patet reſponſio ad objectum, quod Papa intelligatur officialem ab officio removere, quando in ejus locum alium ſubrogat, hoc enim vendicat ſibi locum quando ſubrogatio ſit plenariè, & reſpectu tituli, non autem reſpectu adminiſtrationis, & exercitii, ut ex dictis conſtat.

Sed quatenus verb. *habuit*, ſeu *obtinuit*, importaret col- 40
lationem tituli, & per conſequens remotionem primi officialis, tamen certum eſt Cardinali aſſerenti aliquid factum de mandato Papæ, ſtandum non eſſe, niſi hæc tria ſimul concurrant; Primò, ſcilicet, ut Cardinalis aſſerat veriſimilia; Secundò, ut Papa ſit præſens, ad quem facilè poſſit haberi recurſus; Tertiò, ut aſſertio non contineat rem tertio præjudicialem, prout hæc tria copulativè ad conciliandas opiniones requirit Rota *dec.* 630. *n.* 2. *par.* 4. *recent.* Hoc autem caſu tantùm abeſt, ut hæc tria requiſita ſimul concurrant, ut potiùs deficiant omninò. Deficit enim primum, quia cùm non deceat honeſtatem ſuperioris niſi manifeſta, & rationabili cauſa aliquem ſuis officiis, vel beneficiis ſpoliare, *c. Conquerente, de reſtit. ſpoliat.* omninò inveriſimile eſt, ut Papa, qui eſt fons Juſtitiæ, & non præſumitur velle contra jus, *c. Ex ore, de privil.* voluerit officialem privare officio ex ſui natura perpetuò, eique ad vitam per ipſummet Pontificem collato, ex ſola cauſa cæcitatis in ipſo officio contractæ, contra æquitatem naturalem, Cardinalis *conſ.* 142. *n.* 2. contra inveteratam conſuetudinem S. Pœnitentiariæ, in qua ut dixi ſupra *n.* 30. Officiales impediti ſemper retinuerunt officium cum emolumentis, inſervientes per ſubſtitutum, *c. Conſuetudinis* 11. *diſt. c. Sub. ſancta Romana cum quinque ſeqq.* 12. *diſt.* Et contra omnia jura, quæ ubique inculcant inhabilem ad officium exercendam propter morbum incurabilem non eſſe ab officio prius habito removendum, ſed tantummodò illi 41
dandum eſſe coadjutorem, ut hic, *& in c.* Ex *parte*, ibi, *incurabili morbo, infra eod. & in c. un. §. Verum*, ibi, *perpetuò impeditus*, & ibi gl. *in verb.* Perpetuo, Joan. Monach. Archid. Gemin. & omnes *eod. tit. lib.* 6. Vital. in clem. *Cupientes n.* 46. *de pœnis*, & in cæco tenet gl. 1. Hoſt. *in princ.* Joan. Andr. *n.* 14. & alii communiter *in c. fin. infra eod.* Deficit etiam ſecundum requiſitum facilitatis recurſus ad Papam, ſed hæc inſpectio cùm pendeat ex multis circumſtantiis, quæ in facto conſiſtunt, & nihil habet juris, in lectura conſultò prætermittitur.

Demùm deficit tertium, quia cùm aſſeratur enuntiativam 42
illam importare privationem officialis, negari non poteſt, quin contineat rem tertio maximè præjudicialem. Quod quidem præjudicium, data etiam veriſimilitudine, & facilitate recurſus, per ſe ſolum ſufficeret ad hoc, ut aſſertioni Cardin. ſtandum non eſſet, ut originaliter ſcripſit Angel. *conſ.* 182. *n.* 2. *verſ. Finaliter credo*, cui ſubſcribunt Anchar. in clem. 1. *n.* 3. *de probat.* latiſſimè Barbat. *de Cardinali Legato q.* 1. *in* 2. *prælud.* Abbas *in c. Sicut nobis n.* 5. poſt gl. *ibi in ver. Alio modo, de ſentent. excomm.* Aret. *in c. Cùm à nobis n.* 15. *verſ. Nam hoc dictum limito, de teſtib.* Dec. in c. *Cum cauſam, in fin. de off. de leg.* & alii paſſim, & in aſſertione majoris Pœnitentiarii tenuit Gozadin. *conſ.* 41. *col. penult.* Gabriel. *concl.* 3. *de probat. n.* 17. & Maſcard. *in tract. de probat. concl.* 140. *n.* 13.

Cùm igitur prædicta verba enuntiativa nullatenus probent 43
privationem officialis, conſequens eſt, ut proviſiones Apoſtolicæ poſteà ſubſecutæ de officio Correctoris tanquam de vacante ſint ſubreptitiæ, ac nullæ, cùm Papa non intendat conferre officium minimè vacans ad notata *in c. Cùm noſtris, & c. Nullæ, de conceſſ. præb. c. Deteſtanda, eod. tit. lib.* 6. & dixi Rota *deciſ.* 348. *n.* 2. *par.* 3. *recent.*

Nec relevat objectum, quod ad juſtificationem ultimæ 44
proviſionis ſufficiat, ut officium vacaret de facto, licèt non de jure, juxta *deciſ.* Bellam. 116. *n.* 3. *in fin.* Rota *deciſ.* 9. *de elect. in antiq. & dict. deciſ.* 348. *ſub n.* 1. *verſ. Cumulabantur.* Quoniam hic non agitur de juſtificatione gratiæ pro executione litterarum Apoſtolicarum, quæ jam executionem habuerunt, in quibus terminis loquuntur deciſiones prællegatæ: Sed agitur de validitate earumdem litterarum, in quibus cùm narratum fuerit officium vacare, neceſſario probari debet, & verificari quod tunc temporis illud vacaret de jure & de facto, aliàs gratia eſt manifeſtè obreptitia, ut per Oldrad. *conſ.* 208. *Quoniam ex tempore n.* 2. *verſ. Ex hoc facto*, Jo. Monach. *in cap. Si tibi abſenti n.* 12. *de præb. lib.* 6. Gemin. *conſ.* 86. *In cauſa num.* 1. ubi ait de hoc eſſe caſum *in dict. c. Cùm noſtris, de conceſſ. præb.* Put. *deciſ.* 30. *n.* 4. & 5. *lib.* 1. Ex quibus etiam conſequitur, ut idem officialis meritò poſſit conqueri de ſpolio, eique competant remedia reſtitutoria, cùm non à ſupremo Principe, ſed ab inferiori fuerit de facto ſpoliatus, *cap. In litteris, cap. item*

cum quis, & cap. Ex conqueſtione, de reſtit. ſpoliat. Rota *deciſ.* 15. *eodem titul. in novis cum multis ſimilibus.*

Verùm ſi concederemus officialem privatum fuiſſe per ipſummet Principem, idque ſufficienter probari ex prædictis verbis enuntiativis Majoris Pœnitentiarii: tunc dicendum eſſet privationem ex cauſa cæcitatis non ſuſtineri, & caſſandam eſſe per Summum Pontificem Succeſſorem, ut tredecim fundamentis latiſſimè probavi *in cap. Conſultationibus infra eodem.*

Et ita obtentum, ut dixi *in cap. Cæterùm, in fin. ſupra de reſcript.*

DE CLERICO ÆGROTANTE,

Innocentius III. Arrelatenn. Archiepiſcopo.

CAPUT V.

EX parte tua fuit propoſitum, quód cùm Auraſienſis Epiſcopus gravi & incurabili morbo ferè per quadriennium laboraverit, ita quòd Paſtorale officium non poteſt ulatenus exercere: Princeps terræ illius, ac Cives civitatis ejuſdem, à te poſtulant inceſſanter, ut ipſis (cum ſis Metropolitanus eorum) ſtudeas providere. Verùm cum ipſum ad ceſſionem compellere non poſſis, nec debeas ullo modo, nec afflicto afflictio ſit addenda, imò potiùs ipſius miſeriæ miſerendum, eò quòd idem vir bonus extiterit, & Eccleſiam ſalubriter ſibi commiſſam gubernaverit. Nos volentes tam Epiſcopo quàm Eccleſiæ providere; mandamus, quatenus illi quo adjutorem aſſocies virum providum & honeſtum; per quem tam Epiſcopo, quàm populo utiliter conſulatur.

SUMMARIUM.

1 *Coadjutor dandus eſt Epiſcopo qui propter incurabilem morbum, Paſtorale Officium exercere non poteſt.*
2 *Coadjutorum datio Epiſcopis & Superioribus Prælatis, eſt de cauſis majoribus & pertinet ad ſolum Papam.*
3 *Prælatus inhabilis propter morbum perpetuum non poteſt compelli ad cedendum & num. ſeqq.*
4 *Coadjutor datur etiam invitò.*
5 *Afflicto non eſt addenda afflictio; ſed potiùs illius miſeriæ miſerendum & num. ſeqq.*
6 *Afflictus in uno, in alio eſt relevandus.*
7 *Duplici damno quis affici non debet.*
8 *Beneficia Eccleſiaſtica debent eſſe perpetua.*
9 *Coadjutoris Officium quandò expiret.*
10 *Beneficium vacat per mortem Coadjuti, tam naturalem quàm civilem & num. ſeqq.*
11 *Uſufructuarii jus deperit corpore perempto.*
12 *Tutela finitur morte pupilli, ſeu naturali ſeu civili.*
13 *Coadjutor unde dictus & num.* 20.
14 *Coadjutoria duplex.*
15 *Coadjutoria cum futura ſucceſſione quandò expiret.*
16 *Coadjutori cum futura ſucceſſione acquiritur in beneficio jus ad rem, quòd eveniente vacatione, per obitum Coadjuti efficitur jus plenum; nec eſt opus novâ collatione.*
17 *Coadjutor datus Epiſcopo cum futura ſucceſſione, an poſſit adminiſtrare ea quæ ſunt Juriſdictionis Spiritualis ſeu temporalis, ipſo Epiſcopo contradicente & n. ſeqq. uſque ad n.* 25.
18 *Quid ſi datus ſit dementi vel aliàs omninò inhabili.*
19 *Et quid ſi datus ſit impedito vel non prorsùs inhabili & num. ſeq.*
21 *Coadjutor quid ſit.*
22 *Coadjutus retinet in habitu poteſtatem & juriſdictionem.*
23 *Potentia ad operationem reducitur.*
24 *Coadjutor an & quandò poſſit beneficia conferre.*
25 *Coadjutus alteri delegare non poteſt ea quæ Coadjutor vult & poteſt per ſeipſum exercere.*
26 *Coadjutus non poteſt revocare quæ Coadjutor geſſit in caſibus ſibi à jure vel conſuetudine permiſſis.*
27 *Coadjutori conveniens habitatio eſt concedenda in ædibus Epiſcopalibus.*
28 *Coadjutor in conſueto Tribunali Epiſcopi jus reddere debet.*

1 EX *parte.* Epiſcopo qui propter incurabilem morbum Paſtorale Officium exercere non poteſt: dandus eſt coadjutor. Hoc dicit & ſunt duæ partes. In prima ponitur facti narratio. In ſecunda, proviſio hic. *Verum.*

Nota primò hic, *cùm ſis Metropolitanus eorum*, ſpectare
2 ad Archiepiſcopum dare coadjutorem Epiſcopo Suffraganeo ægrotanti, ut hic notat Bernardus. Sed hodiè hoc reprobatur *in c. un. infra eodem lib.* 6. ubi expreſſum eſt, dationem coadjutorum Epiſcopis & Superioribus Prælatis eſſe de cauſis majoribus & ad ſolum Papam pertinere. Nec adverſatur hæc Decretalis, quin potiùs facit pro hac parte, quia iſte Archiepiſcopus non dedit coadjutorem Epiſcopo comprovinciali autoritate ordinaria; ſed tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, ut patet ex littera hic *Mandamus.* Et obſervant Card. *in* 4. *notab.* Abb. *num.* 3. & Guidopap. *num.* 2.

Secundò nota hic *incurabili morbo*, textum apertum quòd
3 Prælatus inhabilis propter morbum perpetuum & incurabilem non poteſt compelli ad cedendum Officio ſuo; ſed tantummodò ad recipiendum coadjutorem qui datur etiam invitò, ut hic *& in c. de Rectoribus ſupra eodem & infrà c. prox. & arg. cap. ad audientiam, il primò infrà de Eccl.* 4
ædif. atque ita hic expreſſè reprobatur diſtinctio Baſiani, an morbus ſit curabilis vel incurabilis, de qua *in c. Tua* in gloſſa penultima *ſupra eodem*, concordat textus *in d. c. un. §. Verùm* hic *perpetuò impeditus infra eodem, lib.* 6. & hic notant gloſſa ultima *in fine*, Hoſt. *in princ. & in fine.* Card. Anchar. Abb. & Joannes de Anan. omnes *in* 1. *not.* & ſcripſi pleniùs *in c. prox. num.* 40. *infra eodem.* Si verò morbus ſit curabilis & temporalis, nedùm Prælatus non cogitur cedere: quod fieri non debet, etiamſi morbus ſit perpetuus; ſed nec dandus eſt illi coadjutor, ut eſt argumentum hic ſecundum Abbatem *in* 1. *not.* & firmat Archid. *in ſumma* 7. *q.* 1. in gloſſa *adde* & Henric. Boich. infrà *in c. ſeq. col.* 1. verſ. *Idem Archid.* quidquid contra incautè ſcripſerit Nicolaus Garzias *de benef. par.* 4. *c.* 5.